

NÉPÜNK

REGISTRÁCIÓ ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő:

Felolvas szerkesztő:

Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak 300
magánosoknak: egész évre 300, fél évre 150.
Külföldön: 120—80, 48, 25 és
100, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Az európai bizonytalanság

Milanóban kongresszust tartottak a napokban. „A külpolitika tanulmányozásának nemzeti kongresszusa” címen. Elnökölt Dr. Alberto Pirelli. Résztvett ezen Ciano gróf is, Mussolini külügyminisztere és veje, aki innen Berlinbe utazott. A kongresszus érdeklődésének előterében az olasz érdekeknek megvitatása állott a Földközi tengeren. Olaszország a legnagyobb érdeklődéssel tekint az angolok Földközi tengeri politikájára, így Palesztina kérdése sem közömbös számára. A kongresszuson nyíltan hangoztatták, hogy szivélyes viszony van az olasz és az arab államok között. És Palesztináról azt mondták, hogy ott anyagi és morális érdekeltség van Olaszországnak. Palesztina csak egy láncszeme azoknak az ellentéteknek, amelyek a brit oroszán és a fiatal olasz tigris között fennállanak. De ezen a milánói kongresszuson azt is nyíltan hangoztatták, hogy az olaszok nem jó szemmel nézik, hogy a „tengerük” legtöbb stratégiai pontját, így a Gibraltárt, a Suez csatornát, az angolok tartják katonai megszállás alatt.

Valószínűleg Ciano gróf ezt is megvitatta Berlinben. Az európai parancsuralmi rendszerek megegyeznek abban, hogy a „békét” segítik elő Európában. A békét amelyre hihetetlen erőteljes fegyverkezéssel készülnek. Egy Németországból nemrég visszatért beszéli, hogy az egész német birodalom, egy mozgólámpa elött álló ország benyomását teszi. De számos más országban is, hasonló a helyzet.

Spanyolországban nyíltan támogatja a felkelőket a német és olasz fasizmus. A szovjet viszont mély megdöbbenéssel látja, hogy a be nem avatkozási egyezményt inkább rugják fel ezek a szovjetellenes államok és az ő segítségükkel állhatnak Franco tábornok csapatai Madrid kapui előtt. Páris az utóbbi időkben számos külpolitikai csapást kapott. Délen a spanyol események komoly gondokat okoznak a népfront kormányának, északon pedig a Degrelle által erősen befolyásolt belga kormányzat jelenti ki, hogy igyekeznél fog „semleges” maradni egy esetleges európai konflagráció kitörésekor. Litvinov, Léon Blum és Eden lord, a maguk őszintén átgondolt pacifizmusával szemben ott állnak, a türelmetlen fasizmusok, amelyek minden pillanatban felborulással fenyegetik az európai egyensúlyt.

A zsidóság szempontjából természetesen nem kevésbé közömbös ez a lázas zűrzavar, mint más embereknek. Mert nekik ez zsidó „plusz” mindenkor meglepetést hozhat — belpolitikai szempontból. A francia zsidó sorsára éppen olyan kihatással vannak az események, mint az angoléra, vagy a lengyel és román zsidóságra. Ha az intelligens zsidó olvasók lázas figyelemmel kísérik a világpolitika naponta új szenzációkat hozó eseményeit, akkor ez nem más, mint őszintőségek, akkor ez nem más, mint őszintőségek megérzése annak, hogy sorsunk ma azok kezében van, amelyek, akik a világpolitikát irányítják. Ha Litvinov néhány órára kiszáll Varsóban, ez éppen úgy jelenthet számunkra változást, mint az, hogy Ciano gróf, az olasz

külgügyminiszter Berchtesgadenben tárgyal a németek Führerjével. Mi zsidók nem irányítjuk a világeseményeket, ahogy azt az antiszemita hirdetik, hanem való igazság, hogy a világesemények irányítják igen nagymértékben a mi egyéni sorsunkat is.

Európa nyugalma mitsem ér és ennek a vén kontinensnek minden története, össze van kötve, a mi sorsunkal is. Hogy mi lesz?

Nem tudhatjuk, aminthogy erre választ adni még azok maguk sem tudnának, akiknek — látszólag — az események intézése van kezükbe letéve. Mi csak dolgozzunk szerényen és örködjünk azon, hogy mindent megtegyünk, hogy egyetlen országban se találjanak kivételalót viselkedésünkben. Hiszen még a legszerényebb viselkedés esetén is gyűlölet vesz körül bennünket. Gyűlölet, amely kurzussá lett Európában és amely leginkább bennünket, zsidókat érint.

A csehszlovák köztársaság nagy ünnepe

II. Károly király és Mihály trónörökös Prágában

Tizenhét esztendeje annak, hogy a csehszlovák köztársaság megalakult. Azóta minden évben nagy ünnepek között emlékezik meg a demokratikus köztársaság lakossága erről a történelmi napról. Ebben az évben különös fényűző ünnepelnek, amely ünnepségnek fényét nagymértékben emeli, hogy Ötelsége II. Károly király és a trónörökös is résztvesznek az ünnepeken.

Szerdán reggel érkezett a román királyi különvonat a csehszlovák köztársaság fővárosába, ahol megkezdődtek azok a több napra tervezett ünnepek, amelyek Kelet- és Közép-Európa legdemokratikusabb államának nagy napját jelentik.

Ez alkalommal meg kell emlékeznünk arról is, hogy az európai zűrzavaros politikai viszonyok között, amikor világnézetek vívják történelmi harcukat országok határain belül és egyes országok egymással szemben, a

nagy önmarcangoló keresésben, úgy áll a csehszlovák köztársaság, mint a demokráciának sziklaszilárd megvalósítója. Különös büszkeséggel tekinthetnek a köztársaság milliárdi államának eme kivételesen emberi és az igazi civilizációnak fundamentumán álló bázisára. És boldog örömmel tekinthetnek az új állam nagyképességű megteremtőjére, Masarykra és méltó utódára, a köztársasági székben: Eduard Benesre.

A csehszlovákiai köztársaság zsidósága különös örömmel láthatja, hogy ama kivételes ország polgárát lehetnek, ahol szabadon valamennyi állampolgári jogok zavartalan birtokában dolgozhatnak és élhetik életüket: a köztársaság javára, a maguk boldogulásának előmozdítása érdekében és a nagy általános humanista eszmék megvalósításának biztos reményében.

A berlini angol konzulátus egyelőre beszüntette a palesztinai turista vízumok kiadását

Berlin. A Palesztina Hivatal közli, hogy a berlini angol konzulátus nyilatkozata szerint, további rendelkezésig nem áll módjában vízummal ellátni a Palesztinába utazó turistákat. Csak rendkívül sürgős esetekben és kivételesen, megfelelően indokolt üzleti ügyekben le-

het vízumot kiadni. Ez a rendelkezés a londoni kormánytól származik amelyet — állítólag — az összes angol konzulátusokhoz továbbítottak. Az intézkedés nagy feltűnést keltett és különféle kommentálásokra ad alkalmat. Az angol kormány sem adott ki semmiféle magyarázatot.

Saragossában 6 zsidót főbelöttek a felkelők

A spanyol felkelők zsidóellenes intézkedéseket tesznek

Madrid. Franco tábornok titkos utasítást adott valamennyi parancsnoksága alatt álló hadságnak, hogy az ott élő zsidókról külön listákat fektessenek fel és mint megbízhatatlanokat kezeljék. Madridi kormánykörök szerint ez az intézkedés is arra a szoros kapcsolatra vezethető vissza, amely a spanyol felkelők és a német nemzeti szocialisták között áll fenn. Franco generális kijelentette a táborában levő német tiszteknek, hogy a jövőben semmiféle közfunkciót nem fognak végezni zsidók, azokon a területeken, amelyek uralma alatt állnak.

Külföldi kereskedőkre és egyéb foglalkozású zsidókra nem vonatkoznak ezek a rendelkezések. De ezek is a legszigorúbb felügyelet alatt állnak.

Az „Oeuvre” párisi lap szerint, egy Huescába menekült elmondta, hogy Saragossában tizenhárom zsidó polgárt letartóztattak és hatot közülük főbelöttek. A meggyilkoltak között van Gabriel Alvarez kereskedő is, akinek két óra hosszáig kiroztak felesége jelenlétében. Egy kámpóskeresztet égettek homlokára. Az asszony, a látottak miatt megőrült.

Heti számunk 12 oldal

Reich József, az oradeai orth. hitközség diszelnöke:

Az ardeali orth. Központi Iroda presztizsét helyre kell állítani

Csak anyagilag független vezetőség állhat az élen. — A nagy hitközségek vezetői üljenek össze előzetesen és tárgyalják meg az Iroda irányításának és programjának kérdéseit

A „Népünk” legutóbbi számában részletesen foglalkoztunk az ardeali központi iroda decemberi sorsdöntő fontosságú választóüléseinek kérdésével. Nem állana lapunk hivatása magasztalán, ha ezt a döntőfontosságú kérdést ad acta tenné és csupán a megtörténtek regisztrálására szorítkoznánk. Szerintünk a zsidó sajtónak bizonyos kérdésekben az a legeminensebb kötelessége, hogy tisztázza a véleményeket, *felgöngyöltse* egy-egy problémának lényegét, hogy szakkörök és laikusok előtt, amikor az ügy kifejlődik, vagy megtörténik, tisztán álljanak azok a dinamikus erők, amelyek úgy az előtérben, mint a háttérben mozgatják a dolgokat. Ha a közelmúlt példákra akarnánk hivatkozni, horizontális szempontból, a nagyobb jelentőségű genfi világkongresszussal kapcsolatban tette ezt a „Népünk”. Hónapokon keresztül közöltük a világ legkiválóbb zsidó elméinek nézetét, véleményét erről a kérdéstől, ugyannyira, hogy amikor megkezdődött a genfi világkongresszus, lapunk olvasói előtt, minden részletében tisztán állott a kérdés merituma és ha a zsidó nagytömegeket e tekintetben alaposan felvilágosítottuk, — úgy véljük — nem végeztünk fölösleges munkát.

Az ardeali csaknem háromszázezer főnyi zsidóságnak belső problémája, — a mi szempontunkból — kell olyan fontossággal bírjon, mint a világ zsidóságának nagy kérdései. Elvégre e kérdés, az „ingünk”, amely természetesen közelebb van testünkhöz, mint a félkabátunk.

Az orth. Központi Iroda, a régi világban nem volt egyéb, még a legjobb esetben sem, mint egy rituális és hitközségi ügyeket intéző hivatal, melyet ha jól-rosszul is vezettek, de megtette kötelességét, amelyért életre hívták. Más azonban ma a helyzet. A Központi Irodának — és vonatkozik ez a nyugati szer-tartású Irodára épen úgy, mint az utódállamok hasonló instrumentumaira — ma lényegbe vágó feladataik vannak. Ugy a hitközségeken keresztül, valamint az élet minden megnyilatkozásában, ezen szervezeteknek kellene a zsidóság legfőbb gazdasági, politikai és kulturális képviselőit lenniük.

Csak egy példát. A napokban a miniszterium betöltötte a hittantantitást, az állami iskolák épületében. Kellő intervenció történt és ma már visszavonták a rendelkezést. Az Iroda elnökségei ezúttal, a többi zsidó szervezetekkel együtt, azonnal sikkasztottak az ügy érdekében. És az intervenció sikerült. Visszavonták a rendelkezést. De tudunk számos esetet, amikor az ilyen közbelépések sokáig húzódtak, vagy nem történtek meg és a határozat megmáshatatlanná vált.

Nem szükséges, hogy a kérdés aprólékos taglalásába ezúttal belemenjünk, de kötelességünk, hogy egy ANKÉT formájában, minden oldalról megvilágítsuk a kérdést.

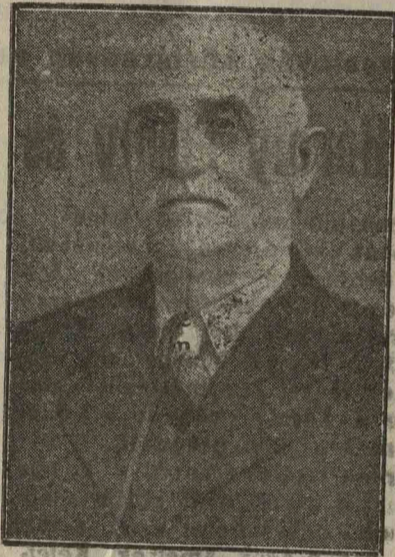
E cél érdekében megszólaltatjuk lapunk hasábjain, a legprominensebb zsidó vezető-férfiakat Transilvânia területén és legelőször, Reich József-et keressük fel, az oradeai orth. hitközség éveken át volt elnökét és jelenlegi diszelnökét. Reich József gyáros, diszelnök a legszívvelősebben állott rendelkezésünkre és a vele folytatott beszélgetésünket alant közöljük.

Mi a véleménye elnök urnak, az Irodáról?

— Már a régi békevilágban, a régi orth. Központi Iroda strukturájában is voltak súlyos hibák. Ezeket a hibákat leginkább azok a belső zsidó erők vették észre, amelyek a tradicionális áskénáz mentalitás síkján mozogtak. Már akkor mutatkoztak a chasszidok előretörése, azonban ezt csak azok vették észre, akik közelállottak az Iroda mechanizmusához.

Más lett a helyzet az impériumváltozás utáni időkben. Ekkor már élesen látszottak a körvonalak, amelyek sehogysem harmonizáltak egymással. A chasszidizmus előretört és eszközével, amelyek nem voltak mindég válogatottak, erősen rányomta bélyegét az ardeali zsidó közéletre.

Súlyos hibának tartom az első perctől kezdve, hogy sokszor olyanok kezébe került a vezetés, akik anyagilag dotált állásokba kerültek és mint ilyenek nem tudták kellő függetlenséggel vezetni az ügyeket. Innen van az, hogy a hitközségekben uralkodó egységbeontó törekvésekkel szemben, az Iroda sohasem tudott békés megoldást létrehozni. Innen vannak azután az ellentétes érdekeknek kiéleződései, ahol az Iroda vezetői sohasem tudtak mindkét félnek megfelelő megoldást találni és azt mindig egyoldalúan intézték el. Lásd a sätumarei, carei, clujli és több más nagy valamint kisebb hitközségekben kiéleződött ellentétet.

Reich József,

az oradeai orth. zsidó hitközség örökös diszelnöke

Szerintem, a legközelebbi decemberi választásoknál olyanok kezébe kell letenni a vezetést, akik anyagilag függetlenek és nem állanak semmiféle fizeteltségi vagy más függőségi viszonyban az Irodával. Lehetetlen az, hogy a hitközségek sorsa, a különböző eljárásokért folyósított dotációktól függően intéztessék el.

Súlyos hibának tartom már eleve, hogy csaknem egyforma sullyal bírnak az igen gyakran még tíz családot sem meghaladó hitközségek képviselői azokkal szemben, akik mögött tízezres létszámmal rendelkező nagy hitközségek állnak. Lehetetlen továbbra is az a helyzet, hogy apró, igen sokszor nem is anyahitközségek kicsinyes érdeke és hozzá nem értése döntse el a nagy hitközségek emlinens érdekeit.

Mi volna az első teendő ezután?

Mindenekelőtt — mondja Reich elnök — össze kellene hívni a tízenöt-husz nagy ardeali hitközség vezetőférfiit, elnökeit és zsidóügyekben, kellő sullyal bíró egyéniségeit, hogy ezek egymás között állapotjanak meg a jövőbeni irodai politikájukat illetőleg. Legalább ők tudják, hogy mit akarnak és amikor a december 28-iki ülés napja eljön, nagyjából már tisztában legyenek azokkal az alapelvekkel, amelyek determinálják majd az Iroda további működését. Tudni kell, kikből fog állani a vezetőség és milyen erők fognak felvonulni az ülésen.

Lényegében vissza kell állítani az áskénáz mentalitás presztizsét, amelyet nem lehet és nem szabad megtépníni hagyni azok részéről, akik egészen más eszközökkel és cé-

Az új „Carlton” szálló Timișoaran világvárosi legmodernebb komforttal megnyílt!

lokkal állanak az Iroda szolgálatában. Ezzel nem azt akarom mondani, mintha a chasszid elemek, sulyuk, erejük és kétségtelen vitalitásuk alapján nem kellene ott álljanak az élen, de elnyomni sem szabad hagyni azt az utat, amelyen hetven esztendeje jár az áskénáz ortodoxia.

Vállalna-e elnök ur egy ilyen reorganizációs megmozdulásban a vezető szerepet?

Vezető szerepet nem vállalok. Voltak ugyan nálam ebben az ügyben olyan tényezők, akik ma is aktív részesek az Iroda vezetőségének és felkérték, hogy vegyek részt az Iroda további reorganizációs munkájában.

Hajlandó is lettem volna az ardeali orth. zsidóság magasabb érdekei szem előtt tartásával, egy olyan munkában résztvenni, amely a fenti elvek alapján állította volna össze, az Iroda további vezetőségét és programját. Azonban illetékes helyről nem láttam komoly akaratot arra, hogy az Irodán a mai, az ortodoxia magasabb érdekelt kevésbé szolgáló szituációjában, nagyobb változásokat szándékoznának keresztülvinni. Így továbbra is mély szomorúsággal látom azt, hogy az ardeali ortodoxianak eme instrumentuma, a régi nehézségek között vergődik és fog vergődni. Már pedig, ha az Iroda továbbra is így marad, akkor a tömegek előtt elvesztett autoritását többé nem tudja visszaszerezni. Nem tudja kellő eréllyel a hitközségek autonómiáját sem megvédeni, sőt függősége folytán, a kormányhatóságokkal konkurál, a hitközségi autonómia állandó megnyirbálásában.

Pedig az Irodának a jelenlegi körülmények között nagyon fontos feladata lenne, hogy hathatósan képviselje az orth. zsidóságot felfelé, a kormányhatóságok felé s a hitközségeken keresztül, a tömegek összefogásában, lefelé. Csakis e két feladatnak kellő eréllyel és becsülettel intenciókkal való megoldása hozhatna jobb napokat az ardeali ortodoxianak.

Egy ilyen Iroda azután könnyen közös nevezőre tudná hozni úgy az áskénáz, mint a chasszid felfogású testvéreinket egy magasabb konzervatív felfogásban, hiszen mindkettőt ugyanazon végcél irányítja közösségeink nagy problémáinak megoldásában.

Helyesnek találom ez ügyben a „Népünk” ankétját és kívánatos volna, ha az ardeali zsidó vezető-férfiak hozzászólnának a nagyhorderejű kérdéshez.

— Antiszemita diákvargások Szegeden. A szegedi egyetemen néhány nap óta izgalmas jelenetek ismétlődnek. A szerdai napon a zsidó egyetemi hallgatók nem mentek be az egyetemre, hogy ezáltal elejét vegyék esetleges tüntetéseknek. Az egyetem intézeteit a kora délelőtti órákban bezárták, hogy a tüntető csoportoknak alkalmuk ne legyen valamelyikbe behatolni. Így azután az óvatossági rendszabályok következtében sikerült mindenféle összetűzést elkerülni. A szegedi uccák egész napon át nyugtalan képet mutattak. Mindenfelé tányérsapkás diákcsoportok vonultak fel és nagy rendőri készültség kísérte őket. Az egyetemi ifjuság a keddi nap folyamán sérelmeit memorandum formájában közölte. Erdélyi László dr. rektorral, aki megígérte hogy a bajokat megvizsgálja és — amennyiben módjában áll, — orvosolni fogja. A szerda délelőtti órákban külön nyugtalanságot keltett Szegeden egy hatalmas diákcsoport érkezése. Amint kiderült, ezek pesti középiskolások voltak, mintegy nyolcszázan, akik tanáraik vezetésével tanulmányi kirándulásra érkeztek Szegedre.

HETI GLOSSZÁK

Csak a zsidók vannak sokan?

Most Lengyelországból jön a hír. Nemrégiben Németországból jött. De hallottunk már Magyarországon is és hallottunk róla nálunk is. A varsói hír azt mondja, hogy a lengyel föld három és fél millió zsidója — túl sok az országnak. Harminchat millió lakosa van Lengyelországnak és csak a zsidók vannak sokan. Németországnak 65 millió lakosát tartja a német föld, csak félmillió zsidó „fölösleges”. És így van ez csaknem az egész világon. Két milliárd ember él jelenleg a földtekén és ebből tizenhat millió a zsidó. Tehát minden ezer emberre sem jut egy zsidó. És 999 ember ugyanahogy megél. Csak annak az egyetlen egynek nem jut hely. Pedig a zsidók nem esznek többet mint más. A zsidó sem huz magára több ruhát. Nem is nagyobbak, mint a többi emberek. Nem is élnek tovább. Nem is szaporodnak jobban. És mégis! Ő van utban mindenfelé.

Most Lengyelországban folynak heves diskurzusok arról, hogy legalább egy milliónak ki kell vándorolni. Ezt mondja a diktátor Jędrzejowski, ezt írja a „Polska Sbronja”, erről cseveg a lengyel rádió. De valljuk be, a zsidó vezetők közül is hangzottak már, hogy bizony jó volna „lecsapolni” egy bizonyos mennyiséget ebből a zsidó „túl bőségből”. És felmerül a kérdés: hova? Minden ország határa csukott az emigrációk előtt mert mindegyiknek meg van a maga munkanélkülisége és belproblémája. Azt sem lehet letagadni, hogy a lengyelországi kétharmad részben nyomorgó zsidó tömegek szívesen is vennék kezükbe a vándorbotot, ha tudnák, hogy valahova mehetnének. Palesztina ha bármilyen kedvező is a politikai és gazdasági helyzet, legfeljebb, csak egy bizonyos hányadát tudja befogadni ennek a kifelé gravitáló zsidóságnak.

Hova? Hova? Hova? Mered a nagy kérdés, a zsidók és nemzsidók felé. Viszont amíg

Nincs elég helyünk

a nagytömegű áru elhelyezésére, ezért a legszebb és legfinomabb

szöveteteinket

rövid időn belül

el kell adjuk

Most vegyen, mert félárban vásárolhat

KATZ POSZTÓÁRUHÁZ

ORADEA, Str. Avram Jancu

erre a kérdésre felelet nem érkezik, addig hirdessük azt, hogy amennyire „terhére” van egy ország zsidósága, az uralkodó népnek, legalább annyi hasznot is hoz közgazdaságának.

Hiszen speciell a lengyel zsidóság annyit pénzt kap Amerikából és más országokból, részben zsidó közből, részben hozzátartozóktól, hogy ha jól kiszámítjuk, akkor ezek a „fölösleges” százezrek sok millió dollárt költenek el az országban és még így is segítik a befogadó országot.

De hiába minden. Az antiszemitizmus ma oly virulans, hogy „ellenérveket” használni nem lehet. Vegyük tudomásul, hogy a földön él minden ezer ember közül 999 megél, de az az egy — az a zsidó — fölösleges!

Pentru legionarii!

A romániai antiszemitizmusnak új fegyverténye van: A nepokban hagyta el a sajtót a jobboldali mozgalom legjelentékenyebb vezetője, *Corneliu Zelea Codreanu*nak önéletrajza, „Pentru Legionarii” címen. Az egyébként divatos műfaj idején, *Codreanu* könyve a szolónnál jóval nagyobb érdeklődést keltett és megjelenésének első napján közel ezer példány fogyott el belőle, elég magas áron a kiadó-

nál. Mi a szokailan siker oka? Miért kapkodja oly mohón a közönség *Codreanu* életrajzát? Mi utat mond, ami az érdeklődést felkeltette? Talán egyetlen olyan mondat sincs könyvében, amit előtte ne szögeztek volna már le izzó zsidógyűlölettel részint a hazai, részint a német antiszemita. Könyvét nem is a benne foglalt tények, adatok, vagy érvek állították az érdeklődés homlokterébe, hanem a közlési módja. Oktalan és alap nélküli zsidógyűlöletét szuggesztív erővel adja át olvasóinak, minden sorát tragédia, misztikus kód jelzi, sehol sem az ész józan szavával érvel, hanem a könnyebben megfogható érzelmeket alakítja. Nem szűrte pártprogramot ad, nem unalmas részletekkel unatja az olvasót, hanem gyermekkorából magával hozott szenvedéllyel, izzó szavakkal vág végig mindég és mindenütt a zsidóságon. *Corneliu Zelea Codreanu* könyve éppen ezért tullep a sablonos önéletrajz korlátain és nagy közönség-sikere is arra mutat, hogy az általa gyűjtött szenvedélyek még sok bajt hozhatnak a zsidóságra és sok harcot hívhatnak életre.

Az elsőt már életre is hívta, és ami nem éppen épületes, kisebbségi lapok között. A „Brassói Lapok” ugyanis mindjárt a könyv megjelenése után felmérte a könyv veszélyelt

Rachel őrt áll...

Egy zsidó kolonia kalandos éjszakája.

Írta: C. Z. Klötzel.

... és miért van rajtad ez a vastag kabát anyuka? Hiszen olyan meleg van! Rachel begombolja a kabátot, amelynek szabásán látni, hogy régi katonakabát. Ki tudja, melyik chaver viselte a világháború idején a lövészárokban? Most nők viselik a kvucában, amikor a viztoronyban éjnek idején őri állanak.

— Ideleinn meleg van drágám, de fenn a toronyban erősen fúj a hideg szél. De most aludnod kell Rivkele. Ha arra gondolsz, hogy te nem alszol, hogyan tudják örködni? Aludj Rivkele, aludj...

A gyermek fellekint rá: és hol van ma éjjel apukám? Teljesen egyedül kell maradnom?

Rahel egy sóhaj nyom el: Apád egész nap dolgozott, nagyon fáradt. De neked ki kell maradni a lovakkal az istállóban. Ha az arabok jönnek... Tudod még, hogy mit kell tég, amikor meghallod a lövéseket?...

— Tudom — mondja élénken Rivkele. — Gyorsan felkelek, magamra veszem a reggeli ruhámat, felhuzom a szandálokat, azután az ágy alá bujok és megvárom, amíg Sára értem jön, hogy elvigyen a gyermekek házába. És nem szabad, hogy világosságot csináljat.

— Jól van Rivkele, csak aludjál nyugodtan, hogy anyukád jól vigyázhasson.

A gyermek szófogadóan lefekszik. Rahel lehajol és megcsókolja a kislányát. Azután gyorsan kimegy a szobából...

A konyhában átadják neki a Thermos üveget, amelyben forró kávé van. Azután keresztül megy a téren, amely a barabok között van és a viztorony felé siet. A kvuca teljesen kihaltan látszik. Sehol semmi világosság,

halálos nagy csend. Önkéntelenül azon igyekszik, hogy ne csináljon zajt, és amikor a keskeny vaslépcsőn felfelé halad, nem néz fel, mert akkor szédülni kezd, amikor az óriási fekete viztartályt nézi, amely feje fölött ugylátszik, mintha hatalmas hegy volna. Végre felér a kilátóra és homokzsákok között odaér a torony lapos tetejére.

— Salom, Rachel! — hangzik halkán a sötétben és egy árnyék emelkedik fel előtte.

— Salom Mirjam! — Mi ujság?

— Semmi! Csak nagyon sötét van ma éjszaka. A beduinok táborában, odaát még egy felórával ezelőtt nagy kutyaugatás hallatszott.

Mirjam átadja Rachelnek az erős látszóvet és a nehéz világító pisztolyt és hozzá három „piros láng” patront. Azután lassan eltűnik a homokzsákok között. Rachel utánanéz és azt szeretné még mondani, „nézd meg majd egy kicsit Rivkele-t”. De Mirjamnak is van két gyermeke, akiket egész nap nem látott. És reggel ötkor újra munkába kell menjen.

A kerek tető közepén egy primitív forgószék áll, amelyet egy könnyed lábnyomással minden irányban forgatni lehet. Aki ezen ül és kinéz a homokzsákok közül, az láthatja az egész környéket körös-körül. A korlátan egy fejhallgató, amely egy tábori telefon tartozéka. Rachel fejére helyezi a készüléket.

— Ma jes? hallatszok Mózes hangja, aki az őrszobából szól: Mi ujság?

— Rachel beszél. Most váltottam az őrséget. Ellenőrizd a készüléket. Azután leül és lövésre készen tartja a világítópisztolyt.

Sötét van és nagy csendesség. A hegyekből egyenletesen fúj a hideg szél. Majd csak reggel fele lesz hold, most a fekete bársonyos égen, csak a csillagok néznek le. Rachel körbe forgatja a széket. Szeme előtti látszó, amellyel figyel a környéket. Nem lát semmit tisztán, csak árnyékokat. Rachel ismer minden

árnyékot. Ott az a nagy feketeség, a citrus erdő, a kis csemeték falskolója. Ott ahol a földék összeérnek az uttal, fekszik a két chaver, akik a napokban jöttek Tel-Avivból. Ott jobbra a fehérre festett kuf házacská áll, ahol a 17 éves Ruben áll, aki nemrég jött a fiatalok ellijájával Németországból. Ott áll mellette Malkah, aki kaukázusi származású és régimódi ezüstös pisztolyát nem cserélné fel a legmodernebb fegyverrel sem. Balra, a sötét sarokban áll a lóistálló, ahol a férje alszik, aki tíz óra hosszáig doigozott a cséplőgép mellett. SloMoh a férje, úgy alszik mint a bunda, de amikor az első lövést hallja felugrik és mély dörmögő hangján — amelyet oh, milyen jól ismer — megnyugtálja a nyugtalanuló lovakat. És az istállóval szemben áll a gyermekek háza. Három oldalról a többi barak takarja el, és a negyedik oldalon hatalmas védőfalat építettek homokzsákokból, amelyen nem tud áthatolni egyetlen golyó sem. A csecsemők ott alusznak, csak amikor nyugtalanság van, akkor viszik a többi kilenc gyermekeket is oda. Akkor Sára a gyermekekért szönd ide oda szaladgál a barakkok és a gyermekek háza között és odaviszi a homokzsákok védelme mögé a többi gyermekeket is. Önkéntelenül odatekint, ahol az ő Rivkelel je alszik. Ez van a legtovább. Neki kell legtöbbet szaladni, amíg a biztonságban ér.

Ezekután erőteljesen megnyomja lábával a körbefogó széket, hogy a másik irányba nézzen. Nem azért küldték őt fel, hogy a gyermekek házáat nézze, vagy az istállót, hanem hogy szemmel tartsa a beduinok táborát és a hegy lejtőjén elterülő arab falvakat tartsa szemmel. Igen, odafigyeljen a beduinok tábor felé, ahonnan újra hallatszok a nagy kutyaugatás.

Négy óra hosszáig tart a szolgálata. Négy óra hosszáig a legnagyobb idegmegfeszítéssel kell figyeljen. Lehetséges, hogy teljesen fölösleges ez a nagy figyelem, mert talán

és mintegy riadót fújt a zsidóság, de általában a kisebbségek felé, szóba hozva, hogy e könyv veszélyei éppen abban vannak, mert kitűnő pszichológiával és stílussal közvetíti a gyűlöletet a zsidóság ellen, ami azonos sorsofígér a többi kisebbségeknek is. Erre válaszolt jó két hétre rá az oradei Magyar Lapok és a tudatos félremagyarázás oly példáját állította fel, mely mellett már nem lehet szó nélkül eltekinteni.

A Magyar Lapok igen suta módon azt akarja bizonyítani, hogy a B. L. hivatkozott cikkében teljes elismeréssel adózott Codreanunak és igazolta zsidóellenes kirohanásait. Isteni együgyűség! A Brassói Lapokból minden józan és olvasni tudó ember csak azt olvashatta, hogy a könyv rendkívül veszélyes éppen abban van, hogy *kitűnően van megírva* (ez lenne az elismerés) *a tömegsőtét szenvedélyei szempontjából.* Cseresnyés Sándor, a cikk írója talán még feleslegesen sokat emlegeti a veszélyt és emeli ki a benne foglalt érvek alaptalanságát. A Magyar Lapok azonban számítva arra, hogy az ő olvasói úgy sem olvasták Cseresnyés cikkét, tudatosan, lelkiismeret nélkül hamisít és felcsap Codreanunak és a Brassói Lapokkal szemben a zsidóság védőjének. Nem kérünk belőle.

Az a lap, amely például Blum francia miniszterelnök képe helyett egy öreg szakalás zsidó fényképét hozta legutóbb is lapjában, hogy olvasói előtt így is „diszkreditálja” a demokratikus Franciaországot, amely a francia népfrentot „kafkás front”-nak titulálja következetesen, az megmutatja már, hogy mennyit ér feltolt zsidóbarátság. Legutóbbi cikke is csak azért született, hogy diszkreditálja, ha lehet, a zsidóságot. Zsidó lajnak nevezi ugyanis a Brassói Lapokat, hogy aztán hamisított következtetéssel után leszárhassa: *íme a zsidó sajtó máris tapsol az antiszemita Codreanunak, dicséri könyvét, hogy gerinctelen alkódzkodásával biztosíthassa az ő oldalán is a kórcot.*

Nem tiszta és nem becsületes szándékok ezek. A Magyar Lapok részéről megszoktuk már ugyan a mindennapos antiszemita konkolymintést, de ez utóbbi kísérlete a legbékésebb indulatokat is felkorbácsolja. Prób

odaát úgy határoztak, hogy ma éjszaka aludni fognak és nem lövöldözni. Mindenesetre teljesen értelmellen dolog folyton a távcsövet csavargatni, mert ebben a holdvilágnélküli sötét éjszakában amugy sem látni semmit. Még teliholdnál is csaknem lehetetlen felismerni őket. De nem is ez a feladata. Csak annyi, hogy amikor a lövések elhangzanak, megállapítsa, hogy hányan lehetnek, merről látszanak és hallatszanak a lövések és merről jöhetnek a támadók.

Rachel ott ül a hideg szélben és csak a csillagok pisllékolnak feje fölött, messzi messzi az égen... Hirtelen arra eszmél, hogy egy pillanatra lehunyta szemét. Ijedten kap a Thermos üveg felé, hogy a meleg kávéval felriszítse magát.

Ebben a pillanatban elhangzanak az első lövések.

Ebben a pillanatban egészen ébren van már Rachel. Az alarmizozott kvucában nagy sürgés forgás van, az őrsön álló chavérok visszalövdöznek és sötétben fel felvillannak az arabok lövéseinek fénye.

A készülék berregni kezd. Rachel jelenti a telefonba: „Tíz tizenkét fegyveres közeledik, távol az országtól, körülbelül négyesével csoportosulnak, a csoportok ötven lépésnyire egymás mögött.”

— Jól van. Vigyázz és figyeld, hogy szaporodik-e a számuk és közelednek-e.

De az arabok az első lövések után be-szüntették a lövöldözést. Néhány perc múlva jelzi Rachel, hogy közelednek. Közben ajtócsapódás halatszik, a chavérok lépései, amint futkosnak... egy pillanat... és mintha férjének hangját hallaná, aki most az istálló lőrésénél áll és közben megnyugtálja a viháncoló állatokat. Egy gyerek sir... egyike a gyerekeknek, talán nem az ő gyereke?... egyik gyerek, akiket most szállítanak be a csecsemők otthonába. Hála Istennek, most nem lövöldöznek.

Nem szabad betegségeinket elhanyagolni!

Főleg gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbajokat, mert ezek az élet funkcióját képezik.

A világhírű amerikai

„Gastro D.”

közismert jóhatású gyógyszere ezeknek a megbetegedéseknek. „Gastro D.” kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lel utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában București, Calea Victoriei 124.

bálják már meg egyszer a Magyar Lapok szerkesztőségében az igazat is megírni, minden ferdítés és hamisítás nélkül...

A halászó macska uccája

Furcsa cím. De ez a halászó macska 500.000 pengőt halászott ki Földes Jolán budapesti asszonynak, ettől a londoni irodalmi zsűritől, amely ilyen horribilis vagyonnal honorálta az általa legjobbnak talált irodalmi munkát.

A pesti lapok hasábjainon át foglalkoznak, a kétségtelenül nagy teljesítménnyel, amely újabb világismerést eredményezett, a „magyarság”-nak, holott Földes Jolán zsidó nő, amint hogy az utóbbi időben sok sok világdicsőséget szerzett a pesti zsidóság, — a magyarságnak. Irjunk újból talán a berlini olimpiáról. Kabosról és társairól? Vagy a müncheni sakk-olimpiáson szerzett zsidó magyar dicsőségről? A sok külföldi elismeréshez, most újabb járul, Földes Jolán 15 millió lelt összeget kap regényéért, amely párisi élményeinek bravurosán megírt összefoglalása. Mondhatjuk, hogy örök időkre „versorgt” lett a pesti írónő és érdekes, elgondolkozható, hogy a magyar humusz valóban milyen kitűnő televény, a zsidó termelő erők számára. Hátha még nem volna egyen numerus-klauszosozva, ha nem nyomnák el ezt a produktív emberfömeget?

Földes Jolán egyéni dicsősége, a magyarság dicsősége is, de nem hagyjuk fölünk sem elvitatni. Jóleső érzéssel regisztráljuk ezt a dicsőséget is, hiszen tizennégy nyelven adja ki a londoni zsűri a regényt és a film is megörökíti, a regény érdekes alakjait.

Tanuljuk meg Földes Jolán nevét is. Megérdemli.

Nem tartozik szoroson ehhez a témához, de itt említjük meg, hogy a berlini olimpiád világhírű első helyezetteit egy márványtáblán örökítették meg a stadionban. Es „kifelejtették” két magyar olimpiai bajnok nevét. Az alapos németek „kifelejtették”. Holott, csak azért történt ez, mert ez illetők — zsidók. Gyerekesnek mondható „bosszu” ez, ami a földesjónak és alpárgiták tehetségét nem nyomhatja el. A zsidó tehetség előtt nem lehet az ajtót becsapni, mert hiszen Göring is tapsolt legutóbb a pesti színházban, a zsidó Alpár Gittának, — született Klopfer Reginának...

Tel-Aviv új polgármestert választott

Tel Aviv városi tanácsa október 20-án megtartott ülésén Meir Dizengoff utódjaként Mose Cheoluche t választotta meg a város főpolgármesterévé. Mose Cheoluche Bulgáriából származik és Palesztina egyik legnevesebb nemzetgazdásza, akinek nagy érdemei vannak a palesztinai export növelésében. Az új polgármester, aki Bulgária tel-avivi konzulja is, a palesztinai termékek piacának megszervezése céljából többször folytatott tárgyalásokat különböző európai országokkal, különösen Bulgáriával és más déleuropai államokkal. Cheoluche polgármesterré történt megválasztása a munkáspárt és a haladó blokk nyolc szavazatával történt a centrum-blokk hét szavazatával szemben. Az ülés meglehetősen viharos volt.

Fél órája ül már teljes idegmegfeszítéssel, forog a széken, néz a sötétbe és jelenti az eseményeket. A támadók szaporodnak, már ötvenen is vannak, a kvucának összesen tizenhét fegyverese, ezek közül is csak tizenegy jó. Vad lövöldözés folyik az arabok részéről, a kolonia emberei alig alig válaszolnak. Rachel szemétől és nyugodt ítélőképességétől függ, hogy eredményes-e a lövések. Sokáig nem változik az ellenség állása és akár akarja, akár nem, Rachel gondolatai közben odaszállanak, férjéhez, leányához és azokhoz, akik lenn harcban állnak. Vajjon mita helyzet odalenn? Nem sebesült meg senki? Minden gyerek védett helyen van? És Rivkele, vele vajjon mi van?

Újból lövések, most már közelebb... lentől hangok hallatszanak. Valakit eltaláltak talán? És itt ül ő, hatvan méternyire a földtől, e kis világ fölött, amely az ő egész világa, amelyen lelkének minden erejével, szívének minden atomjával csüng. Egész élete, büszkesége, minden, ami élete értelmét adja. És ha lenn valaki meghalna, nem is tudna róla idefenn... Majdnem leküzdhetetlen érzés sugja neki, amikor a telefonba szól: hogy mi van Rivkelel, hogy van Slomo, nem fél Rivkele, nem sebesült meg senki?... De nem szól, mert hiszen őt nem azért küldték fel a toronyba, hogy kérdéseket tegyen fel... hanem hogy öködjön. Neki csak jelenteni kell, hogy hányan vannak az ellenség körében, közelednek-e és támadást készítenek-e elő a kvucára? És mind élenkben szólnak a jelentések és minden pillanatban várja, hogy kapja a parancsot: a világlópisztoly elsütésére.

Végre hallatszik a parancs. Kétszer piros tüzet leadni. Ekkor felemeli a nehéz kétcsövű világlópisztolyt és elsüti az ég felé. A rakéta úgy visszaüt, hogy alig bírja tartani a pisztolyt és olyat szól, hogy majdnem megsüketül. És fenn az égen egy piros csillag világít, előbb egy, azután mégegy.

Az arabok jól tudják, hogy ez mit jelent. Ekkor felhangzik messziről, a hét kilométernyire fekvő katonai táborban az alarmjelzés, katonák az autóra ugranak, amelyekre gépfegyvert szereltek és fényszórókat, hogy a kolonia segítségére siessenek. Negyedóra múlva itt lesznek. A beduinok és az arab falu vad arabjai rohamra akarnak indulni a kolonia ellen. És Rachel látja, amint három-négy helyen apró lángok látszanak, tüzet akarnak gyújtani, meggyújtani az istállókat és a házat. Gyújtogatni akarnak. Le szeretne sietni, hogy a rejtett kis lángokat eloltsa. És Rivkele is félhet. Csak volna fegyvere, most lövöldözne, csak lövöldözne... A kötelességét teljesítő világlópisztolyt ingerülten dobta arrébb. Most már nincs mit jelenteni, lenn már tudják, hogy milyen messzire vannak az arabok.

Azután felhangzik: Jönnék... már itt is vannak! A domboldalon egy rendkívül éles fény látszik. Most már végigpásztázza a vortornyot is. Pillanatokig vakító fényben áll Rachel is. A katonai fényszóró világít, azután megszólalnak a gépfegyverek...

Rivkele nagyon jól viselkedett — mondja Sára. Nem sirt. És most nyugodtan alszik. Két katona váltotta fel Rachelt a toronyőrségen. Az istállóhoz ment. Slomo éppen kijön és keze teli van vérről.

— Mi történt az Istenért?...

— Ne félj Rachel, ne történt semmi. De a szürkénket lövés érte. Szegény állat... hozok valamit, hogy elállítsam a vérzést. Rachel belép az istállóba. A ló az ajtónál áll és szügyéből folyik a sötétvörös vér. És bus szemében mintha azt a kérdést látná: Miért mindez?

Rachelnek olyan nehezek a lábai, mintha ólomból volnának. És holnap újra őrségen kell állani — ez utolsó gondolata, mielőtt mély álomba merülne...

Volt idő...

... amikor még nem használt

NIVEA fogkrém

Most élvezet a fogait látni, vakító fehérek, egészségesek és erősek. A kiváló nyersanyagokból előállított NIVEA FOGKRÉM tisztántartja a fogakat és kellemes úde lehetet kölcsönöz.

Könnyen habzó!
Csodás ízű!

NIVEA PASTA DENTIF 24 Lei

Shylok nem volt zsidó!

Egy házaló zsidó szivéből akarta kivágni a font huszt V. Sixtus pápa korában egy római kereskedő

— Shakespeare »Velencei kalmár«-jának történelmi háttére. —
»Shylok« igazi története hiteles történelmi okmányok alapján

A »Népünk«-ben megjelent Shylok cikk-hez

V. Sixtus pápa nagyon okos és ügyes ember volt. Kondás sorából felküzdötte magát, s a hierarchia lépcsőzetén haladva, eljutott egészen Szt. Péter trónusáig: római pápa lett. Mint pástorfiu, Felix Peretti névre hallgatott, mint Kardinális a Montalto nevet viselte és mint pápa V. Sixtus névnek szerzett dicséretet. Pápasága rövid ideje (1585—1590) alatt, századokra terjedő tevékenységet fejtett ki egyháza érdekében. Erős akaratú, erélyes egyéniség volt. Ő volt az, aki Szentírásunk latin fordítását, a »Vulgatát«, a római katolikus tanoknak megfelelően átdolgoztatta, kijavította, kiküszöbölve belőle azokat a hibákat és hamisításokat, amelyeket a zsidók keresztényellenes tendenciával a héber szövegbe beleszusztattak, becsempészték. Így mondják ők. És ezt az általa, olyan célból készített Bibliakiadást (Editio Sextina), egyedül autentikusnak nyilvánította, a trident zsinat 1546 ápr. 8-án tartott 4-ik ülésén hozott határozata ellenére. Ő ugyanis nem elégedett meg azzal a fordítással, a már meglevő Vulgatával, amelyet Hieronymus, korának legképzettebb, legtudósabb egyházatyja, 1200 évvel azelőtt Damasus, római püspök, vagy pápa (366—384) megbízásából ugyanazon okból és céllal készített; pedig ez lelkiismeretesség mellőzéseivel, eleget változtatott a héber eredeli szövegén: törölt, beleillesztett, elvett és hozátett, különösen az »Ujtestamentum«-ban. Csak egyetlen példa mint megdönthetetlen bizonyíték. Márk 12, 29-ben idézi a keresztények megváltója Móz. V. 6. 4-ik versszakát: »Halljad Izráél, az Örökkévaló, a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlen«. Ez a Septuaginta, Bibliánk őseredetű görög fordításában, a kereszténység előtti időből így hangzik: »Akoue, Israel, kyrios o theos émon, (Dominus noster) kyrios eis estic«. Ugyanígy van az Ujtestamentum meglevő görög szövegében, a mondott helyen. Azonban a Vulgata, Hieronymus, vagy V. Sixtus megbízottja, illetve az is, ez is, miután ez revídiált és helyben hagyott, úgy adja, mintha a héber szövegben nem »a mi Istenünk«, görögben nem »theos émon«, állana, hanem »a te Istened, theos sou« állott volna. »Audi Israel, Dominus Deus tuus, Deus unus est«. Az Ujtestamentum német fordítói, illetve akik azt németre fordították, eltérnek egymástól. A protestánsok, Luther és követői a görög szöveget vették alapul, a katolikusok, Allioti és van Ess, a Vulgatát, de hozzá tették »jegyzetben«: a görögben mi Istenünk áll. Tehát hibásan idézték a keresztény megváltóval Bibliát, melyről ő kijelentette, hogy míg az ég a föld fölött áll, egy belül, egy pont sem változtatható (Maté 5, 17—19) belőle, hogy tanak csorbát ne szenvedjenek, s mi vagyunk a hamisítók!

Amit ők tettek volna, arra minket mondanak képesnek.

V. Sixtus pápa nagyon ügyes és okos ember volt. Gregorio Leti megírta az életraját (Vita di Sisto V. Losanna 1669) és okosságának tanujelül egy »Salamoni ítélet«-hez hasonló ítélet meghozatalát tulajdonítja neki, amelyet az említett művének I. könyvében megörökített az utókor számára. S ez, lényeg nagy okosságára vall.

Shylok igazi története.

»In extenso! Pápaságának második évében (1587) történt, hogy egy római, gazdag és előkelő keresztény kereskedő, Secchi Pál Mária, megtudta, hogy Drake Ferenc meghódította és birtokba vette Szt. Domingót és mesés nagy zsákmányra tett szert. Elbeszéli ezt Ceneda Simson, szegény házaló zsidónak, de ez nem akarja elhinni.

— Elhíheted, zsidó, ha én mondom.

— Nem hiszem, nyakamat adom, ha igaz.

— Hát fogadjunk, — mondja a keresztény — én 1000 scudi adok neked, ha nem igaz. S te mit adsz nekem, zsidó, ha igaz?

— Én? Pénzem nem lévén, adok neked egy font huszt testem akármely részéből.

— Jól van, csináljuk meg a fogadást és foglaljuk trásba.

Megcsinálták a szerződést és két tanu, egy zsidó és egy keresztény előt felolvasták, aláírták és aláíraták. Ennek megtörténte után a keresztény hiteles dokumentumokkal, minden kétséget kizáróan igazolta, hogy az elterjedt hír mindenben igaz és követelte a huszt. A zsidó elképedt, sirásra fakadt és rimánkodva kérte a keresztényt, hogy feleségére és apró gyermekeire való tekintettel, álljon el követelésétől.

— Dehogyan állok, zsidó, megfogtalak és nem állok el követelésemől, amelyre a szerződésünk engem jogosít. Te se engedted volna el nekem az 1000 scudit.

— De én neked adok 1000 scudit, ha elállsz a követelésedtől — mondta a zsidó.

— Nem én nem. Ez egyszer nem a pénz kell, zsidó, hanem a husod.

Voltak nemcsak zsidók, hanem keresztények is, akik kérték az »előkelet urat«, hogy álljon el követelésének végrehajtásától, ami a szegény zsidónak még életébe is kerülhetne, de az merev és hajlíthatatlan maradt követelése mellett. A szerencsétlen zsidó és hozzátartozói a Kormányzóhoz fordultak és kérték, hogy próbáljon ő Secchire hatni, vagy helyezze érvényen kívül a szerződést.

— Azt hiába tenném és ezt nem tehetem — mondta a kormányzó — menjetek a pápához és próbáljatok ott szerencsét.

Oda mentek. A pápa fogadta, meghallgatta őket és kitűzött egy órát az ítélet hozatalára, amelyre nemcsak az érdekelt felek, hanem mások is, sokan megjelentek.

— Állj elő, Secchi és te, zsidó. Hallottam és ismerem a dolgot, lássam a szerződést.

Eiovasta és mondta:

— Szerződés szerinti igazad van, Secchi, követelésed jogos. Fend ki a késedet, válassz magadnak a zsidó testéből egy neked tetsző részt és tégy eleget követelésednek.

— Megtörtént Szentatyánk, mindakettő. Választottam a zsidó megátakodott, gonosz szíve tájékát, s a késem ki van fenve.

— Jól van, fiam — mondta a pápa. — Te pedig, zsidó, vedd le a kabátodat és az ingedet.

— De, Szent... Szent... Szentlélek...

— Ne beszélj és ne sírj, zsidó, ha fajod természetellenére, vallásod tana megszegésével bátor és hős voltál életedet kockáztatni, ne légy most gyáva zsidó! Tedd, amit parancsoltam!

A közönség legnagyobb része kivonult a tereméből és az ott maradtok szíve vágya ki-elégítésére az ujjongó keresztény az éjeldozó zsidóhoz közeledett, hogy »vágjon«, mire megszólalt a pápa »dübörgő hangja«, amellyel, ha Te Deumba fogott, megrezegtette a templom ablakainak üvegtábláit:

— Megállj, Secchi, ide figyelj! Ha a zsidó szívéhez érsz, halálát okozza, ha a kivágott husdarab egy lattal, egy minimummal több egy fontnál, a halál fia vagy, nyomba felakasztatlak!

Ennek hallatára a keresztény kiejtette a kést a kezéből és a zsidó fellelegzett.

— Vágj, Secchi, vágj!

— Nem, Szentatyám, a zsidó is ember. Nem akarok én ölni és nem szeretném magamat megöletni.

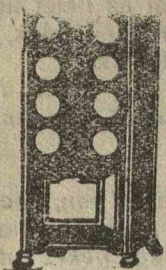
Avége az volt, hogy a pápa a keresztényt ölési szándékáért, a zsidót vallásának könnyelmű módon való megszegéséért előbb gályára illette, mely ítéletet később 2000—2000 scudi pénzbírságra változtatott és ezt az összeget egészében a Sixtusihid melletti kórház javára fordította.

Ez a történelmi tény, amelynek híre annak idején feltűnést keltve, bejárta az egész világot, eljutott Shakespeare-hoz is, aki a maga házában nem látott, nem láthatott zsidót, mert I. Eduard alatt 1290-ben kiűzték a zsidókat Angliából és csak Menasse ben Israel 1656-ban elkészült »Tesuót Izrael« című memorandumára, Cromwell jóvoltából, okosságából és akaratából engedték őket oda vissza. Nem látott zsidót és csak deákák, vénasszonyok meséiből, egy egy szent beszédből és talán még az Ujtestamentumtól (Máté 5, 43. I. Tesszal 2, 14—15. Héber 10, 28—30. Jelenések 6, 10. sal.) ismerhette őket. Annak a híre eljutott Shakespeare-hez és ez szolgálta neki alapul a »Velencei kalmár« című drámája megírásához.

Ezt megállapította majdnem 100 évvel ezelőtt A. Muhr, s közölte ezt az »Allge-

— »Dura-Rex-Triple« anod-elemek.

Alkalmunk volt olvasóinkat a közelmuliban a DURA-REX minőségű savmentes elemekről tájékoztatni. Mint velünk most közlik a Dura Művek az idei szezonban ismét egy újabb meglepetéssel szolgál a rádiósok számára. A DURA REX-TRIPLE nagy teljesítményű anod-elemekről van szó, melyek bár kétszer nagyobbak a normálanodnál, mégis háromszoros kapacitásúak. Ezek a nagy gépek 4 és ennél több lámpás rádiók részére készültek, melyek anodáram fogyasztása lényegesen nagyobb, mint a kis készülékeké és ezért számukra a normál anodelem használata nem gazdaságos. A rádiótechnika fejlődésével párhuzamosan a DURA megoldotta ezen fontos problémát is, olyan anodelemet bocsátva a fogyasztó rendelkezésére, amely elsősorban gazdaságos, de a legnagyobb igényeket is mindenkor ki-elégíti. Ezen elemek minden viszonteladónál kaphatók. Szakszerű felvilágosítással a Dura Művek R. T. Timişoara minden érdeklődőnek szívesen áll rendelkezésére.

SOK TIZEZER megelégedett vevő bizonyítja
 hogy a
“ZEPHIR” kályha az összes
 kályhák között a
LEGJOBB
**10 kilogramm fával fűt egy normal
 szobát 24 órán át.**

Gyártja:

Szántó D. és Fia Oradea

Kapható mindenütt.

Kérjen díjtalan árjegyzéket.

meine Zeitung des Judentums, 1838 ik év-folyamának 71-ik számában. Tudomásul vették-e ezt az irodalomtörténészek, s tudtáraadták-e ezt a nagy közönségnek? Nem tudom. De tudom azt, hogy amit egy keresztény

akart tenni, arra zsidót tartanak képesnek. Shakespeare pedig, élvén a „költői szabadsággal” *Kassza-darabot csinált.* „Sic tunc ad astra! Igy juthatnak pénzhez!

Dr. P. L.

Zsidó élet Franciaországban és a francia gyarmatokon

Páris. A menekültek új irányvonalát szabja meg dr. Bernhard Kahn párisi látogatása. Kahn, a Joint amerikai igazgatója a menekültek új tervszámáról beszélt. 1935 óta a Joint 2 millió dollárt adott e célra. A Joint munkája a jelenlegi francia rezsim előtt rendkívül szimpatikus. Ezen kívül a vezető francia zsidó családok, mint például a Rothschildok is élénken közreműködnek a menekült zsidók sorsának javításán. Ujjonnan alakult egy szervezet, „Comité d'Assistance aux Réfugiés Allemands”, amely az eddigi segélyakciót egészen új alapokra helyezi. Mindezeket az eddigi korlátlan és célnélküli állandó segélyezést megszüntetik, mert helyébe konstruktív segélyezésnek van helye. Az egyéni eseteket záros határidőn belül feldolgozzák és produktív irányba igyekeznek megoldani. A decentralizáció, illetékesek által rövid időn belül keresztülvihető. Legjobb feladat keresni lehetőségeket biztosítani a menekültek számára. Remélik, hogy a francia kormány ezzel kapcsolatban kiad majd munkavállalási engedélyeket. Ezáltal teljesen és véglegesen bekapcsolódhatnak a német menekültek, a francia gazdasági életbe.

Az antiszemita francia lapokat kifizették Marokkóból

A francia protektorátus alatt álló Marokkó főkormányzója eltiltotta a francia antiszemita újságok árusítását Marokkóban. A következő royalista-antiszemita lapokról van szó, „L'Action Française” a „Libre Parole” ezenkívül a „Rassemblement”. Ezeket a Parti Social Français terjeszti, amely a betiltott Croix de Feu casablancái utóda. Ezeknek a lapoknak antiszemita propagandája erősen befolyásolta a benszülő lakosság zsidóellenes beállítottságát és őket okolják azokért az összefüggésekért, amelyek az utóbbi időben előfordultak.

Összeütközések Algirban, sztrájkok Syriában

Algirban a francia kormány mindent elkövet, hogy Földközi tengeri kolóniáin a rendet biztosítsa. A nyugalom azonban ennek

dacára nem áll helyre. Épen az utóbbi napokban újra összeütköztek a benszültek a rendőrséggel. A „nemzeti blok” tagjai, egy gyűlés után számos revolverlövést adtak le. A „garde mobile” erőlyesen közbelépett. Constantienben is voltak összeütközések. — **Syriában** sincs nyugalom. A frank leértékelés hatásaként 30.000 munkás tüntetést rendezett Damaskusban és Beyruban, mivel az élelmiszerárak emelkedtek, ezzel szemben a munkabérek nem. Azt követelték, hogy az élelmiszerárak és munkabérek közötti differenciák elimináltassanak. — **Marokkóban**, Nogués tábornok, az új parancsnok elfoglalta állomáshelyét. Az új főkormányzó kijelentette, hogy Lyauley marsall szellemében fog örködni Marokko nyugalomán.

Párisi antiszemita propaganda

A „Club Nationale” nagy tömeggyűlést hívott össze a közeli napokra, amelynek tárgya a zsidókérdés megválaszolása, a jelenlegi politikai helyzettel kapcsolatban. Nagyobb gondot okoz, ennél a szélsőséges megnyilvánulásnál az a nyilatkozat, amelyet Baudrillart kardinális tett a napokban. A francia katolikusok feje, eddig sohasem tett zsidóellenes kijelentéseket, most egy ünnepélyen kijelentette, hogy „személyesen szerzett információk alapján” úgy véli, hogy forradalmi zsidók befolyása alá kerül Franciaország, ami olyan eseményekhez fog vezetni, amilyen Spanyolországban lejátszódott. Zsidó körökben óriási feltűnést keltett a kardinális eme nyilatkozata és a zsidó sajtó erőlyesen visszautasítja annak elgondolásait.

Dizengoff gyászünnepély Párisban

Az elhunyt tel-avivi polgármester Meir Dizengoff emlékére, a Hotel Majestic ben nagy gyászünnepélyt tartottak a francia cionisták, amelyen résztvett Godard szenátor is. Méltatták a nagy férfi érdemét.

Ujból felélénkült a francia cionista élet.

Párisban sokáig tartott a cionista szervezetek nyári szünete. Október elején megkezdtek a téli aktív munkát, amelynek első jele az a nagyszabású gyűlés volt, amelyet a 300.000 fontos különakció szervezése végett hívtak egybe. Herrman, ismert zsidó újságíró lett a Keren Hajesod vezetője és az akció levezetésére odairányították, Dr. Goldsteint is. Valószínűnek tartják, hogy Welzman professzor is néhány napra Párisba utazik, a szervezés végett. Nagyon élénk élet folyik, az „Organisation Sionista de France” új helységeiben, bár igen sok akadály van annak, hogy a franciaországi zsidóság kellő energiával dol-

gozzék Palesztina érdekében. Érdekesnek tartjuk felemlíteni ezeket az akadályokat. Mindezekelőtt a francia zsidók nem voltak sohasem a cionista munka utódjai között. Most hogy a francia politikai élet naponta új szenzációkat hoz és a zsidó ifjúság nagyrésze is belesodródott ezekbe, úgy hogy kevesen vannak, akiket Palesztina eminensen ne érdekelne. A német emigránsok is, akik Párisban laktak, részben elhelyezkedtek, mivel az új rezsim megértő politikát folytat velük szemben, másrészt már elvándoroltak, holott épen ők lettek volna azok, akik a cionistáknak legjobban harcosai lettek volna francia földön.

A „La Terre Retrouvée” című lap, amely mostanig a Keren-Kajemet hivatalos lapja volt és Párisban havonta megjelent, most független lappá változott át a Nemzeti Alap főtitkára Fischer József fogja szerkeszteni. A tel-avivi jogi és gazdasági főiskola tanára, prof. Max Lazarsohn sorozatos előadásokat tart a francia városokban. Párisban, Valenciennesben, Lensben, Metzben, Strassburgban, Nancyban stb.

Francia sajtóhangok a palesztinai eseményekről

A „Le Temps”-ban Y. M. Goblet tollából két nagyszabású tanulmány jelent meg, amely a Palesztina kérdést, annak geopolitikai és geográfiai szempontjaiból boncolgatja. Goblet azt írja első cikkében, hogy Palesztina géopontja lett a közelkeletnek. A világháború és az azt követő új gyarmati elosztódás erősen emelte Palesztina világpolitikai jelentőségét, amely az idők folyamán teljesen megszűnt, újból feléledt. Igen fontos légtügyi központ lett és az olajforrások csövezetelke is ott végződik. Legalább olyan jelentős Angliának Palesztina birtoka, mint Franciaországnak a Syriai impérium. Palesztina a legaktívabb arab nacionalista államok között terül el, azonban a nagy tradícióval rendelkező angol gyarmatpolitika tudni fogja, a kellő egyensúly fenntartását biztosítani.

A második cikkben azt írja a francia publicista, hogy egy új és írisz erő lépett a porondra, a zsidóság, amely Palesztinában rövid évek alatt, nagyszerűt alkotott. Új zsidó állam van alakulóban, páratlan gazdasági fejlettséggel és nemzeti öntudattal. Az arab irigység és agitáció hadállapotokat teremtett Palesztinában. Egy sajátos geográfiai politikai államalkulat van forrásban, egy nagy szabású experimentum, amely idővel karaktérisztikus lesz korunk történelmére szempontjából.

— Az angol antiszemitizmus ellen.

London. A wombwalli egyházi tanács határozatot hozott, amelyben elítélik a zsidóellenes kilengéseket, és felkéri a kormányt, hogy a London keleti részében lefolyt zsidóellenes megnyilvánulásoknak vessen mielőbb véget. Hasonló határozatot hozott a Chelmsfordban lefolyt egyházmegyei tanácsülés is. — Az angol kormány legközelebbi minisztertanácsán szóba kerülnek majd a fasiszta propaganda antiszemita kilengései is. A minisztertanács megfelelő intézkedéseket is tesz majd, hogy a londoni East End-ben a további terrorakcióknak véget vessen. Valószínűleg az alakulatok uniformis viseletét is betiltják. E határozat életbeléptetéséért a hírek szerint, a londoni és más városbeli rendőrfőnökök interventáltak. — Az angol kormány egyik tagja, Inskip miniszter Herfordshireben tartott beszédében szintén erősen kikelt a zsidóellenes propaganda ellen, amely Angliában lábrakapott. Mi jogon mer újjal mutatni a fasiszta pártja, a lakosság egyik hasznos rétegére? — kérdik. Mosley és társai csak ezzel a kommanizmust erősítik.

Az erdélyi zsidók találkozóhelye!

Megnyilt

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Elsőrangú erdélyi konyha!

Perzsaszőnyeget, gyapjúfonalakat
 bizalommal

Schulhof Emilné-től
 vegyen

ORIENT

Szövőiskola Oradea

Str. Ep. Clorogariu 14.

Szakasszerű szőnyegjavítás! Állandó tanfolyam!

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5697

Péntek: Chesvan 14, okl. 30.

Szombat: Chesvan 15, okl. 31.

Heti szidra: ויום

Heti hasfóra: ויום אחר

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4:50

gyertyagyújtás 5:00

Istentisztelet kezdete 5:10

Szombat befejezése 6:05

Mit ír a „Times” és a „Temps” a palesztinai helyzetről?

A „Times” vezércikkében „Fegyverszünet” címen foglalkozik az új palesztinai helyzettel. Minden szépítés dacára — írja a nagy angol újság — kétségtelen, hogy a sztrájk minden kézzelfogható arab eredmény nélkül omlott össze és amint Dill generális proklamációjában mondja, a csapatok együttműködésének következménye.

A sztrájk letörése még nem jelenti a guerilla háború végét is. Az arab komitő sohasem parancsolt teljes mértékben a bandák fölött, amelyek főleg Szíriából és Transjordániából kapták erősítésüket. Ezek a bandák „szent háborúnak” képzelik az ügyet, amely megfelel kalandvágyónak és lehetővé teszi, hogy megszarolják ezzel a polgári lakosságot. Kétségtelen, hogy jelentősége van annak, hogy a sztrájk megszűnt és viszonylagos nyugalom van az országban.

A zsidók nézete e téren nem olyan optimisztikus. A nyugtalanságok megszűnése mögött ott van az aggodalom, hogy vajjon mi lesz az arab királyok intervenciójának következménye. Nem tagadható le azok előtt, akik ismerik a Közelkelet problémáit, hogy ennek az aggodalomnak van valami alapja. Az arab uralkodók intervenciója hasznos volt ugyan pillanatnyilag, de nem lehet precedens a jövőre nézve. Mert ha ez így volna akkor holnap felszólalhatnának az iraki és váhábli uralkodók, az angol érdekszférába tartozó, más arab területek sorsára is. Kétségtelen, hogy az angol kormány gondoskodni fog arról, hogy ezt a körülményt tisztán lássák az arab uralkodók is és ne gondolják, hogy joguk volna beleszólni Palesztina belső ügyeibe. Ha ebbe az angol kormány belenyugodna, akkor ő maga megsértene a Népszövetség mandátumát, amely szerint egyetlen állomnak sincs beleszólási joga Palesztina belügyeibe.

A palesztinai helyzet legközelebb, az ottani arabságtól jügg. Ha Dill defenzív álláspontját esetleg félreértene az arabok, akkor majd meggyőződnek arról, hogy a katonai erők kellő erélyt is tudnak tanúsítani.

Ha azonban megszűnnek végleg a provokációk, akkor a bizottság már e hó végén megkezdi munkáját. A bizottság munkája nagyon nehéz lesz. A mufti Palesztina rossz szelleme. A bizottság felülbizsgálja majd azt is, hogy vajjon Anglia megtette-e mandátumban vállalt kötelezettségeit, azután mindkét félnek panaszait, hogy ezek helytállóak-e vagy sem. Megkönnyítve a bizottság munkáját azzal lesz, ha bizalommal lesznek hozzá az arabok és a zsidók.

Ezt írja a Times. A „Daily Telegraph” azt írja, hogy talán lehet majd egy modus vivendi-t találni, hogy a zsidók és arabok a jövőben békésen együttműködhetnek. A „Manchester Guardian” írja, hogy a meg egyezésre különböző utak állanak rendelkezésre.

zésre. De a zsidókat folyton kisebbségi sorsban tartani — nem az igazi út. A legbiztosabb volna, a politikai paritást biztosítani, tekintet nélkül a számbeli arányra.

Mit ír a francia sajtó?

Általában örömmel fogadták a sztrájk befejezéséről szóló híradásokat. Viénot államtitkár a Népszövetség mandátumbizottsága előtt kijelentette már, hogy Franciaország örömmel látja Palesztina békés fejlődését. A „Temps” azt írja, hogy az arab ellenállás megszűnése, az angol politika nagy eredménye. Anglia nagy ügyességgel vezette a játszmát — írja a Temps — és jól felhasználta az arab mérvadó köröket, hogy támogassák politikájukat. A nagy haderők felvonultatásával megmutatta Anglia, hogy tudna erélyesebb is lenni és valószínűleg végleg elvette az arabok kedvét, hogy hasonló utat keressenek a jövőben, céljaik megvalósítására. Pillanatnyilag megszűnt a veszély, de a probléma ma is épen olyan nehéz, mint volt. A Balfour deklaráció teljes mértékben jennáll. A zsidók nagy erőfeszítése után, amelyet eddig tanúsítottak az ország építése körül, nem engedi meg, hogy cserben hagyják őket. A mérvadó angol körökben nem is tervezik azt, hogy megakadályozzák az olyan fejlődést, amely végeredményben a „Zsidó otthon” megvalósításához vezet. Viszont az angolok nem akarják az arabokat sem elkészeríteni. A Közel-Kelet kérdéseinek megoldásánál szüksége van Angliának, az arabok jóakaratu együttműködésére is.

— Őszi és téli női divat kabát, costum és ruha szövetek

nagy választékban KERTÉSZ női divat áruházban Oradea, Piața Reg. Maria 1.

— Mendelsohn kikeresztelkedett unokájának emléktábláját eltávolítják. Leipzigban jelentik, a nemzeti szociálista vezetőségben mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a városban lévő Gewandhausból, mely az ország legnagyobb koncertterme, távolítsák el Mendelsohn-Bartholdy emléktábláját. A helyi lapok már régen támadják a koncertterem berléit, hogy a „zsidó” komponista emléktábláját a terem falán megtűrik. A magatartást nem befolyásolja az a körülmény, hogy a Mendelsohn-Bartholdy, aki tudvaleg Mendelsohn Mózes unokája, kitért és a luteránus egyház legnagyobb komponistájának tekintik. — A Leipziger Tageszeitung a napokban éles támadást intézett az egyik nagyszálló ellen, melynek kápolnájában a zenekar Mendelsohn egyik operájának nyitányát játszotta. A lap felelősségre vonja a karmestert. Végül élesen ront neki a Gewandhaus vezetőségének, hogy a sajtó követeléseire ellenére, még nem távolította el a teremből a Mendelsohn emléktáblát. A nemzeti szocializmust nem hatja meg, ha egy zsidó keresztényé válik, mert az árjaparagrafust a vérség, nem pedig a felekezeti befolyásolja.

— Vegyen házhelyet a Karmel legsebbe részén. Most olcsók a földárak Palesztinában, tehát most kell vásárolni. Ha jön az új fellendülés, félakkora telket nem kap azért a pénzért, mint ma. Egy 6 dunámos telket ára 200 font, Leiben fizethető, kedvező feltételek mellett. Felvilágosítást és ajánlatokat ad: Diamant Elemér, București IV, Aleea Mântulează 9.

— A vízbe fúladó náci — zsidó életmentője. Stuttgartban történt, hogy egy csónak felborult a Neckaron és a csónakban ülőkét S. A fiatalember a vízbe esett. A sebes víz elsodorta őket és a parton állók rémülten nézték a két fiatalember halálküzdelmét. Senki sem mert a roppant sebes folyású vízben segítségükre úszni és a két szerencsétlen már-már végleg elmerült, mikor egy fiatalember utánuk úszott és óriási erőfeszítéssel a partra vonszolta őket. Az egybegyűlt tömeg lelkesen megjelenezte a bátor életmentőt, egy Rath Izidor nevű — zsidó fiatalembert.

A közönség eddigi bizalma

cégünk iránt még fokozódott, híradásunk nyomán, hogy

kizárólag szigorúan szabott árak mellett árusítjuk összes cikkeinket

A legalacsonyabbra szabott árak

megnyerték a vevők tetszését és örömmel vásárolnak nálunk legújabb divatu szövet- és selyemkülönlegességeket, damasztot és asztalneműeket.

Jöjjön ön is, győződjék meg szabott áraink olcsóságáról!

Vadas Jenő

női divatáruháza

Bul. Regele Ferdinand No. 1.

— Copeland szenátor Palesztináról. New York Royal S. Copeland szenátor, aki nemrégiben Palesztinában járt a Hearst sajtóban cikksorozatot közölt, amelyben beszámol a szenátor Palesztina tapasztalatairól. Copeland szenátor első cikkében arról a nagy teljesítményről beszél, amelyet a zsidó munka felmutathat Palesztinában. Az ország további felvevőképességéről azt írja, hogy az a kereskedelem és ipar további fejlődésétől függ. A második cikkben dicséri a zsidók bátor magatartását, amelyet az arab terrorral kapcsolatban tanúsítanak. Sok angol katona elesett, amiért Anglia oly lanyhán kezelte az arabokat. Nincs talán elég hatalma Angliának, hogy biztosítani tudja az emberi élet és vagyonbiztonságot? Kérde végül az amerikai szenátor, aki két társával együtt járta be az országot.

A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül csalódnak, mert a magas, tanc sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószervei mindennemű saját szag iránt elom-pultak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a kínos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtelítő és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegben valódi, kimérve nem kapható.

— »Zsidó bolsevizmus». A Völkischer Beobachter közli, hogy München lakossága tiltakozott a „zsidó világbolsevizmus” ellen. A város október 6-tól 11-ig tiltakozó ünnepségeket rendezett, mialatt az összes középületeket fellobogózták. Ezekben a napokban az összes iskolákban és nevelő intézetekben előadásokat kellett tartani a következő témákról: a) zsidó bolsevizmus, mint a világ felforgatója, b) német felszabadulás és német erő, c) a nemzeti szocializmus mint a világ megmentője. Október 10-én az összes tanítók jelenlétében nagyszabású ünnepély volt, amelyen előadásokat tartottak a zsidó „bolsevizmusról”.

— Amerika szobrot állít egy lengyel országai zsidónak. Washingtonban szobrot állítanak a Lengyelországból származó Salamón Chaim bankárnak, aki az északamerikai függetlenségi harcokban nagy érdemeket szerzett. A szobor Salamont Washingtonnal és Robert Morrissal tárgyalva ábrázolja.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Regina Maria 9 szám alatt.

Divatból kiment gyönyörű szép bõrridikülők 100-200 300 Leiért kaphatók míg a készlet tart **HERBST** óra- és ékszer-áruházban Reg. Ferdinand 3.

Sulfamyl puder csak

„EGGER“

védjeggyel valódi, más gyártmány, mint értéktelen utánzat visszautasítandó.

— **Ujabb zsidóellenes törvények Németországban.** *Parizs.* Németországban újabb zsidóellenes törvények vannak előkészületben, amelyek a zsidó egzisztenciát a kereskedelemről és banküzletről fogják teljesen kizárni. A bankoknak rövidesen rendelkezniük kell, hogy zsidó cégeknek ne hitelezzenek. Meg akarják szüntetni a zsidóknak azt a jogát is, hogy árja vállalatok részvényeit vásárolhassák.

— **28 éves, egyetemet végzett, csinos földbirtokos és terménykereskedő, feleségül venne egy urleányt 500.000 lel hozománnyal.** Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő irodánál, Cluj, Regele Ferdinand 116.

— **Uj ifjúsági olvasmány Németországban.** *Berlin.* A „Völkischer Beobachter” közli, hogy Hitler „Mein Kampf” című könyvének ifjúsággal foglalkozó részét a kultuszminisztérium külön kiadja és kötelező tantárgy lesz az iskolába.

— **Fiatalkalmista, több éves gyakorlattal, méltó állást keres. Gömör és toszeszt is tanít.** Cim: *Izrael* Ábrahám, Satu-Mare. Str. Străbunilor No. 20.

— **Németország lelkesedik a lengyel kitelepítési tervért.** *Berlin.* A nemzeti szocialista sajtó nagy lelkesedéssel ír a lengyelek tervéről, amely szerint évente 80.000 zsidót akarnak kitelepíteni, hogy ettől a néptől „megszabaduljanak”. Az „Angriff” gúnyolja a zsidó tiltakozást és azt írja többek között, hogy bár Lengyelország a Népszövetség tagja, azonban jól teszik a zsidók, ha nem sokat bíznak a „békében”. A „Völkischer Beobachter” azt írja, hogy bár nem hiszi, hogy a lengyelek gyarmatot kapnának, azonban fontos hogy a zsidókérdést napirendre tűze ezáltal és ez nem is fog lemmenni a napi aktualitások szintéről.

— **Siesta Szanatórium Budapest,** I. Ráth György ucca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintézete. *Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia, stb.* Röntgen, kémia és mikroszkopiai laboratórium. Elektrocardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizsgyógyintézet. Orvosi vezetett villanyüzemű konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyzetméteres park. — Olcsó árak!

— **Harc Berlinben a katolicizmus ellen.** *Berlin.* A német nemzeti szocialisták harca, a katolikus egyház ellen, napról napra radikálisabb formákat ölt. A kereszténységről és „zsidó bolsevizmus”-ról egyformán írnak és a „Stürmer” testvérlapja, a berlini „Blitz” a következőket írja legújabb számában: *A kereszténység vallásalapítója, nem volt az Ur fia, hanem egy zsidó forradalmár, nem az első és nem az utolsó. Kereszténység és németség két áthidalhatatlan ellentét. Nem is lehet valaki tökéletes keresztény mert hiszen akkor, ha a kereszténység megvalósulna, nagy káosz volna a földön. Kereszténység és nacionalizmus teljesen ellentétes fogalmak.*

— **Az ukrán nemzeti tanács az antiszemita terror ellen.** *Varsó.* Az ukrán nemzeti tanács, az „Ukro”, amely a legerősebb ukrán párt, Lembergben határozatot hozott, amelyben figyelmezteti az ukránokat, hogy ne folytassanak zsidóellenes akciókat. Ezt a határozatot azért hozták, mert az utóbbi időben Keletgalícia ukránlakta vidékein számos zsidóellenes excessus történt. Zsidó házak leégtek és kényszerítették a zsidó lakosságot, hogy lakhelyét hagyja el. Nehány zsidó családot le is gyilkoltak.

— **A bucuresti-i rabbivizsgák, a kultuszminisztérium rendelkezése értelmében f. év november 23—24-én tartatnak meg.** A vizsgán résztvenni szándékozók irataikat a Miniszteri Instr. Publice Direcția Cultelor címére kell beküldjék. A vizsgadíj 1000 leiben állapított meg.

— **Prinz főrabbi elmenekült Berlinből?** A „Pariser Tageszeitung” közlése szerint Joachim Prinz, az ismert Berlin Charlotenburgi rabbi, aki élénk részt vett a németországi zsidóság kulturális és politikai életében, felszólítást kapott a titkos rendőrségtől, hogy jelentkezzen. A hírek szerint Prinz nemzetiszocialista ellenes nyilatkozatokat tett és két külföldi újságot is ilyen értelemben informált. Ezért az elmúlt héten, éjszaka feleségével és két gyermekével (az egyik három, a másik öt esztendő) elmenekült. Prinz rabbi bitünős szónok és főképpen a zsidó ifjúság vezérének tekintették. Ismert Prinz még abból az időből is, amikor a berlini hitközség eltiltotta a prédikációtól, mivel beszédei „tulcianták” voltak. Prinz jelenlegi tartózkodási helye még ismeretlen.

— **Fuchs Ila angol nyelvtanár, az angol nyelv tanítását megkezdte.** Oradea Str. Rimanoczy 12.

— **Nyolcezer certifikátot akar adni a kormány, ha novemberben jönnek valamennyien az országba?** A Jewish Agency for Palestine — amint már a Népközlöny is megírta — tízezer certifikátot kér a jelenlegi félre, amely 1937 áprilisig tart. Az ITA szerint, a kormány hajlandó volna 8000 certifikátot kiadni, amennyiben valamennyi bevándorló még november hó folyamán partra szállna Haifában. (A hír kissé valószínűtlenül hangzik).

— **Telepítések Ugandában?** *London.* A „Times” egyik legutóbbi számában Lord Lamington béketervezet közöl Palesztinára vonatkozólag. Foglalkozik cikkében Lord Melchett „Thy Neighbour” című könyvével, amely kapcsolatban kérde, hogy miért nem realizálják a felmerült Uganda tervet? Hiszen Ugandában öt millió zsidó részére volna elegendő hely, akikről viszont Melchett azt hiszi, hogy Palesztinába mehetnek. Ha ez a zsidó állam megvalósulna, akkor itt létesülne a zsidóság politikai és gazdasági centruma, a mandatárius hatalom égisze alatt. Fel kell hívni erre a körülményre a zsidók figyelmét és úgy véli — a lord — hogy jobb volna a folytonos surlódás felületét nyújtó Palesztina helyett: Ugandát elfogadni mint kolonizációs bázist.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orth. kóser restaurant

București, str. Carol 32. I. emelet.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrásy-ut 43. szám Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné Kármel-pansio (Andrásy-ut 43) Telefon: 12-89-67.

vagy Oradeán özv. Strasser Ignátné Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

Sarok van sokféle

PALMA csak egy!

A világ minden táján fogalom a PALMA sarok. Összetételében rejlik egyedülálló értéke. Aki igazán tartós, rugalmas sarokot akar, a

PALMA sarokot

választja.

Csak

PALMA védjegy jelent PALMA minőséget

— **Palesztinában a zsidó gazdasági élet intakt.** *Jeruzsálem.* Az iparosok szervezte sokszáz tagjának jelenlétében tartotta évi konferenciáját, amelyen számos magasrangú kormánytisztviselő is részt vett. Schenker elnök válaszolt a helyzetre. Kijelentette, hogy 4000 zsidó munkást foglalkoztat az ipar. A termelés értéke 1935-ben nyolc millió fontra rug. Schenker kijelentette, hogy a zsidó ipar és gazdasági élet nem szenvedett az arab sztrájk miatt.

— **Az osztrák iskolákban megtartják a szombatot a zsidó tanulók.** *Wien.* A bécsi iskola tanács rendeletet adott ki, amelynek értelmében valamennyi iskola igazgatóságának felhívja figyelmét a körülményre, mely szerint az iskolákban nem kötelezhető zsidó gyermekek arra, hogy szombaton irjanak, rajzoljanak, vagy kézimunkájanak. E munkák alól valamennyi bécsi iskolában mentesítve vannak a zsidó tanulók. Ezzel kapcsolatban a bécsi hitközség felhívja a szülők figyelmét arra, hogy gyermekeik éljenek ezzel a joggal, mert abból semmiféle hátrányuk nem származhat.

— **Pozsonyban 15 napra ítélte a bíróság egy antiszemitát.** *Bratislava.* Egy Svoboda Lajos nevű antiszemita állt a minap a pozsonyi kerületi bíróság előtt ezzel a dologgal, hogy sértő kijelentéseket tett a csehszlovák országos vásáron Steiner Margit cukorkaárús ellen. Svoboda szintén cukorkával kereskedik és konkurensét a vásáron szidalmazni kezdte, majd azt kiáltozta felé, hogy büdös palesztinai csokoládét árul. Azt a véleményét sem tiltotta, hogy szerinte minden második zsidót fel kellene akasztani. — A bíróság rövid tanácskozás után 15 napi fogházra ítélte Svobodát sértő kijelentése miatt.

— **Könyvpiac szenzációja.** Aki a zsidóság lényegével, célkitűzéseivel, alapjaival tisztába akar lenni, az okvetlenül olvassa el *Balkányi Kohn Jicchák* most megjelent rendkívül érdekes könyvét, amely „A judaizmus lényege” címmel most hagyta el a sajtót.

— **Constanța-ban, a »Tel-Aviv«**, legjobb hírnevűk örvendő és szigoruan orthokóser vendéglő, Str. Traian 14 szám alatt. Melamed Ignác (Sibiu) irányítása mellett megnyitott. Elsőrangú ardeali konyha. Olcsó árak. Szükség esetén megfelelő lakás.

— **Halálozás.** Nagy csapás érte Joszovits Lipót a sighetli orth. hitközség elnökét nevének, hosszas szenvedés után történt elhunytával. Nehány év óta elhatalmasodott cukorbetegsége ragadta el szeretettjei köréből a jótevő és általános közszeretletnek örvendő jámbor nagyszóly, akiben a szegényebb sorsú zsidóság mindenkorli támogatóját veszítette el. Sirjánál Günwald Avigdor rabbi mondott szívbemerkoló gyászbeszédet. Férjén kívül széleskörű rokonság gyászolja.

TUNGSRAM® Duplaspirátlámpa

JOB B É S O L C S Ó B B F É N Y F O R R Á S !

Budapesten visszatérési járvány tört ki!

A pénz, a hatalom, a siker és taps elkényeztetett élvezői alázattal lépik át ismét apáik zsinagógájának küszöbét

báró Hatvany Péter visszatérésének tragikus részletei — Hogyan tartotta meg vallását 40 éven át a »Crédit Lyonnais« odesszai fiókjának kikeresztelkedett igazgatója, aki most visszatért a zsidósághoz

Néhány hónappal ezelőtti hosszabb cikket írtunk lapunkban arról a szomorú tényről, hogy Budapesten mennyire szaporodnak a kikeresztelkedések. A magyar zsidóság évtizedek óta tartó asszimilációja volt a kiindulópont, amelyet erősen elősegített az a tendencia, amelyet a „hideg pogromok” kurzusa inaugurált, amely azt kívánja a diáktól, az állástvároktól, a társadalmi érvényesülésért hevülő művésztől, bankártól, hogy mindenként előtt, hagyják ott zsidóságukat. Így legutóbb Heltai Jenő, a hatvanadik évét már túlhaladt híres magyar író vette fel a keresztiséget, mert ki tudja milyen Corvinláncot, vagy méltóságos címet ígérték neki, — ha megszűnik zsidónak lenni.

Megszűnik zsidónak lenni? Hát lehet ez? Van-e rá mód, hogy az ember kilépjen saját bőréből és egyik napról a másikra, vérösszetétel, fajt, mulat változtasson és évezredek átöröklését, amelyet valamelyik orosz, vagy spanyol zsidó őse átplántált belé, felcserélje egy más mentalitással? Nem lehet!

Kiáltó példák arra, hogy a kikeresztelkedés csődöt mond és csak diszkreditálja azt aki elhagyja ősei hitét és a zsidóságot is!

A legutóbbi Jomkippur napjával kapcsolatban, egész Budapest beszélt azokról, akik nem tudnak elszakadni a zsidóságtól, dacára annak, hogy felvették régebben vagy nem is olyan régen, a kereszténységet. Így az előkelő, nagyon előkelő, sőt legelőkelőbb bankár, — valószínűleg Weisz Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérééről van szó — megjelent a Dohány uccal templomban, az Engesztelés napját megelőző nap délutánján, amikor még senki sem volt ott. És lassan körüljárta a padosorokat, sokáig nézte a feldiszlélt templomot és végül nagyobb összeget hagyott ott, hogy osszák szét a szegények között.

Hát nem megható? Mi azt mondjuk, hogy nem! Mert a híres bankvezér mégis renegát!

Vagy a híres magyar író, aki tíz esztendővel ezelőtti kitért, de azért fehér halotti ruhában áhítatosan egész nap ott imádkozott a templomban. Vezekelt, megtörtén, magábarokkadtan és kijelentette, hogy visszatér hitéhez, visszatér fájához, amelyet amúgy sem tudott elhagyni. Heltai Jenő eltávozott — majd visszajön. Ahogy visszatért a másik híres magyar író.

És ahogy a pesti zsidó lapok írják: Mázkirkor sokan mentek be a Dohány uccal nagytemplomba olyanok, akik elhagyták zsidóságukat. De amikor jön az elhunytakért következő ima, akkor odasompolyognak helyeikre, vagy elhunyt apjuk helyére... és imádkoznak.

Hát nem megható? Szerintünk nem, mert mégis csak furcsa, hogy az élet habzsolásában „ballaszt”-nak érzett zsidóságot levetik, mint megunt ruhát, de amikor „lelkük” háborogni kezd, akkor jönnek kiegészkedni a régi „megunt” zsidó égiekkel.

Talán divat lett a visszatérés? Talán az elmúlt évek megérlették ezeket a „tévelygő lelkék”-et és ráeszméltek arra, amit az igazi zsidóság évezrede hirdet, hogy csalja lidérc az, ami a hitehagyásért, az árulásért kijár az élettől. Tul sok csalódást okozott a kikeresztelkedés, túl nagy ár volt ezért a lelki meghasonlás, a régi emlékekkel való meddő küzdelem, talán belefáradtak a lelkük, ebbe az örökös bujkálásba, a felemás életbe? Modern marannusok ezek, akiket ellenállhatatlanul ragad magával a lelkük mélyén szunnyadó együttérzés, a sokat üldözött szerencsétlen zsidósággal. A pénz, a hatalom, a költészet, a siker és taps elkényeztetett élvezői, az élet napos oldalának boldog vándorát, alázattal lépik át apáik zsinagógáját, hogy megkeressék azt, amit — úgy látszik — az élet mégis megtagad tőlük. Lelki nyugalmaikat keresik, amelyet nem tud pótolni sem cím, sem rang, sem a vagyon. Mert ha máskor nem, akkor a halál órája előtt jön ez a vágy, amely azt sikoltja lelkébe, hogy jó volna az édesapa mellett pihenni, a zsidó temető örök csendjében...

Hogyan tért vissza, a tragikusan elhunyt Hatvany Péter báró a zsidósághoz?

... jó volna pihenni az édesapa mellett, a zsidó temető örök csendjében. Ezt érezhette a fiatal, alig 34 éves Hatvany Péter báró is, akinek visszatéréséről mi is megemlékezünk, néhány héttel ezelőtti. Most a visszatérésnek egész tragikus lefolyása tisztán áll előttünk, mert az arra legilletékesebb, a visszatérésnél jelen volt Dr. Hevesi Ferenc főrabbi mondotta el, az egész „modern lélekdráma” lefolyását. Ime a rabbi elbeszélése:

— Ros Hasono — másodnapján pénteken reggel telefonozott Vida Jenő édesapámhoz Dr. Hevesi Simon vezető főrabbihoz, s közölte, hogy Hatvany Péter báró, aki súlyos betegen fekszik a Park szanatóriumban vissza óhajtott térni a zsidó vallásra, és sürgős intézkedést kér, hogy megfelelő szertartási formák között visszafogadtassék ősei hitébe. Édesapám azonnal értesített engem, mire én késedelem nélkül indultam a szanatóriumba, természetesen az ünnep miatt gyalogosan. A szanatóriumban ott találtam a zsidó fiúvárház igazgatóját, továbbá katolikus részről, Háromy György dr. főorvost és Kuna Zuzsanna ápolónőt, mint tanukat. A család részéről jelen volt a nagybeteg felesége és anyósa, továbbá báró Hatvany Pált, valamint a család jóberátja, Vida Pálné, végül Winternitz professzor kezelőorvos.

Érkezésemhez Fodor Aladár árvaházi igazgató átnyújtotta nekem, a kora reggeli órákban, a beteg báró kifejezett kívánságára felvett következő szövegű jegyzőkönyvet:

„Én alultrott dr. báró Hatvany Péter, józan ésszel, megfelelően átgondolva alultrott tanuk előtt kijelentem, hogy netáni el-

halálozásom esetén, a budapesti zsidó temetőben édesatyám, báró Hatvany Béla mellett kívánok nyugodni. Ennek folytán ugyancsak alultrott tanuk előtt kijelentem, hogy megválok a katolikus hittől és visszatérek a zsidó hitre. Utolsó kívánságomként kérem úgy azt a felekezetet, amelyet elhagyok, mint azt, amelyhez visszatérek, hogy jentti kérelmemet teljesítsék Tanuk. Budapest, Park szanatórium,

báró Hatvany Péter sk.

A jegyzőkönyv átolvasása után a beteg szobája felé indultam, hogy a végakarataink érvényt szerezzek, hogy azt végrehajtsam. De az igazgató főorvos és báró Hatvany Pál félreérthetetlenül — vissza akartak tartani és azt a kívánságukat fejezték ki, hogy a beteg súlyos állapotára való tekintettel, ne menjek be hozzá. Hiszen a beteg szándékáról és végső akaratáról ugyanis van jegyzőkönyv, felesleges tehát, a haldoklót újabb izgalmaknak kitenni.

A báró keresztény felesége közbelép

Én azonban kijelentettem, hogy a szándék kinyilatkoztatásával még nincsen a dolog elintézve, mert az a kötelességem, hogy a kinyilatkoztatott szándékot hajtsam végre. De a főorvos és Hatvany Pál báró továbbra is ellenkezett közreműködésemet. És ekkor egy

„... Mert rendszeresen használom a kellemesen illatosított Senlasló (Szt. László) fertőtlenítő toalett-szappant”

soha el nem feledhető jelenet járszódott le: *A haldokló báró felesége, az előkező ősi keresztény családból származó asszony könnyek között, hangos zokogással vetette magát közbe a professzornál és könyörgött, hogy engedjenek be engem, nagybeteg férjéhez, hogy elvégezhessem papi teendőimet.*

Erre beengedtek a nagybeteg báróhoz. A beteg ágya mellett az ápolónő ült. Az éjő nyílására az eszméleténél levő beteg felfigyelt és érthető hangon megkérdezte:

— Ki az?

— A rabbi ur van itt — válaszolt az ápolónő.

A beteg szemében felcsillanó boldog fény, s arcának hirtelen felsugárzása elárulták, hogy fiatal életének talán leghőbb vágya teljesedett be e pillanatban. Ekkor így szól tam hozzá:

— A tanuk által felvett és a báró ur által sajátkezű aláírt jegyzőkönyv alapján én Önt, a zsidó vallásba befogadom. Ezután a „*Jövoreché ho*”-val megáldottam a beteget. A báró megilletődötten, könnyes szemekkel hallgatta az ősi héber szavakat.

Egy óra múlva, a beteg, a fájdalom legkisebb nyoma nélkül, örökre lehunyta szemét. Utolsó kívánsága teljesedett. Ott nyugszik édesapja, az egykori nagynevű községkerülte elnök mellett.

Ez a hiteles története a fiatalon elhunyt báró visszatérésének.

A visszatérési hullám újabb jelentkezője. Aki 82 éves korában tért vissza a zsidósághoz.

Ez is Pesten történt. És ez is a nagyünnep idején. Rendkívüli érdekességénél fogva érdemes arra, hogy megörökítsük ezt a visszatérést is. Erev Roshasonokkor történt. A pesti nagy hitközség főtitkárának *Eppler Sándornak* ajtáján két öreg ur kopogtat. Mindegyik túl van már a nyolcadik iksten. Gyalog mentek fel, liftet használni nem akartak, „ahoz fiatalok vagyunk még” — mondták.

A két öreg ember be is ment a főtitkárhoz és ott időztek egy fél órát. Még mielőtt bemenek elmondották, hogy miért mennek oly sürgősen a főtitkárhoz. Az alacsonyabb öreg ur a következőképpen mutatkozott be!

— *Roth Lajos* vagyok, bácskai születésű magyar, a „*Crédit Lyonnais*”, a legnagyobb francia pénzügyi vállalat igazgatója. Negyven évvel ezelőtt hagytam el őselim vallását. Mert kényszerítettek rá. De mindig megtartottam a vallás parancsait. Reggelenként feleltem imádkoztam, csak úgy mint életem első felében.

Mi volt az oka annak, hogy egy ilyen igaz jóérzésű úr elhagyja ősei hitét? — kérdezte a főtitkár.

Érdekes életrégény bontakozott ki, az ezután következő elbeszélésből:

Követelték, hogy megkeresztelkedjem. A „*Crédit Lyonnais*” odesszai fiókjának voltam igazgatója. Alattam csupa orosz tisztviselő dolgozott. Néhány évig ürték az orosz hatóságok, hogy a város legelőkelőbb pénzügyi vezetőjét zsidó vezesse, hiszen végeredményben a bank francia érdekelttség volt. De jött a Dreyfus per, az akkori francia antiszemitizmus és az oroszok úgy vélték, hogy nincs többé különbség, moszkvita és francia világnézet között. Azokban az években, valahogy igazuk is volt az oroszoknak. Utimáfumot kaptam, hogy huszonnégy órán belül térjek ki, különben elveszítem állásom.

Hogyan folyt le a kikeresztelkedés? És mi következett utána?

Az orosz német határra ufeztam Oroszországban idegen állampolgár nem keresztelhet meg. Königsbergben felvettem az evangélikus hitet. *Marannus* lettem. Zsidó maradtam, de az arcom égett a szégyentől, ha arra gondoltam, hogy nem vallhatom nyíltan, őszintén magam zsidónak. Még buzgóbban imádkoztam, mint azelőtt. Péntek esténként és szombaton korán reggel, eljöttek barátaim. Élénk társadalmi életet élek és még hozzá szokatlan időben, ez volt rólam a vélemény, holott a „*títok titka*” az volt, hogy minjant csináltam lakásomon. *Kilencen voltak, velem együtt tizen, akik ott imádkoztunk, mint egykor a spanyol inkvizíciós idők-*

ben, a marannusok. Hogy mennyire zsidó maradtam — mondotta tovább könnyek között Roth Lajos — bizonyítja az is, hogy még most is kívülről ismerem a Bibliát és a zsolnárokat is kívülről tudom.

... és Roth Lajos recitálni kezdte az évezredes zsolnárokat, törődött öreguras hangján. Zsolnárokat, amely régi zsidó dicsőségről, a messzi múltban élő zsidó népről, a Teremtő iránti szeretetről szólnak.

Néhány óra választotta el a zsidóságot a nagy ünnepnapról. A formalitásokat nem tudták a hitközség irodájában rögtön elintézni, de egy templomülési jegyet kapott Roth Lajos, a „*Crédit Lyonnais*” nyugalmazott odesszai igazgatója, és ünnep este, felemelt fővel, kemény léptekkel ment az öreg „*mesümed*” a tem-

plomba, hogy ott imádkozhasson, a zsidók ősi Istenéhez, akit elhagyott negyven esztendővel ezelőtt az orosz-német határon. Hol van a Königsbergi orosz-német határ? Hol van egyáltalán a „határ?”

Nem tudjuk és véges emberi ésszel fel sem tudjuk fogni. Hol van a „határ”, talán Hatvány Péter báró tudná már megmondani, vagy talán az öreg igazgató, aki 82 éves korában tette meg *vissza* az utat, vissza oda, ahonnan elindulunk és visszajutunk...

„*Divat*” lett a visszatérés. Ugy véljük, hogy szomorú divat, de érthető, mert zsidóságunk olyan örök, amelyet egyetlen *divatért* sem lehet elhagyni. Sem báróknak, sem bankvezéreknek, sem művészeknek, sem kisémbereknek. Senkinek!

Alpár Gitta énekel...

Mi is megírjuk, s valamennyi lap megírta: amikor Gömbös temelése volt, Budapesten járt Göring miniszter és vele együtt két német generális, két ezredes és négy őrnagy. Végighallgatták Alpár Gittát, amint a színházban énekel...

A német katonák, akik gyűlölettel eltelten hirdetik a zsidóellenességet, lelkesen tapsoltak Alpár Gitta ragyogó énekének...

Alpár Gittának, akinek atyja, az öntőház uccai zsinagóga karnagya, az öreg Klopfer bácsi, az ősi nagy ünnepeken szívesen nézett fel a női karzat felé, ahol felesége együtt ült világhírű leányával. És Reginácske, a Klopfer Regina, aki most Alpár Gitta néven világgrazdó karriert fut be, a templomban együtt énekel halkán apjával, amikor az Uneszaneleket el recitálták.

Aktuális visszaemlékezések:

Német tábornokok már régebben is tapsoltak lelkesen Gittának. 1932 decemberében is premierje volt. Csak akkor Berlinben. A bal egyes páholyában ott ült Kurt Schleicher is, aki a német birodalom kancellárja volt akkor és 38 nappal később átadta helyét — Hitlernek. Akkor tovább járszotta a Grosses Schauspielhausban, a „*Bal im Savoy*”-t, pártatlan siker mellett. A német lapok naponta írtak ellene, mire ő lemondta az előadásokat. De nem engedték az árja szereplők — üzleti érdekből. És valóban, amikor nem énekel Alpár, hanem egy másik, jónevű színésznő, üres lett a nagy színház nézőtere. Akkor még Schleicher kancellár, hatalmas virágkosarat küldött a művésznőnek.

Alpár Gitta nyilatkozik...

— Most már nem jönne Vilmos exirónörökös az öltözőmbe, most már nem lovagolok ki reggelente a Tiergarten árnyas útján, a német előkelőségekkel. De azért nagyon, de nagyon boldog vagyok. Most ott ültek a premieren szüleim is és jó volt nézni öreg apá-

mat a színpadról, ahogy folyton őt néztem a templomban is, amikor dirigálta a kórust.

Ismét kislánynak, Klopfer Reginácskának éreztem magam. Most Londoba megyek. Cochran, a híres londoni rendező hívott ki. Január végén már ott lesz a bemutatója a „*Szerelmes királynő*”-nek. Az angol fővárosban a koronázás alatt is menni fog a revü. És már azt is tudom, hogy az angol királyi palotában is fogok énekelni VIII Eduard előtt. Már lord Chamberlain újján kézbesítette Cochrannak a meghívót. Nagyon boldoggá tesz ez a meghívás.

Azután Amerikába megyek. Boldog vagyok, hogy Brodsky ilyen sikert ért el zenéjével. „*Jól imádkozott*” ő is. Ha nem is az öntőház uccában, hanem a dohány uccában, de mégis — jól imádkozott.

Igy beszél Alpár Gitta a múltjáról, a jövőről, a nagyhatalmu urakról, uralkodókról, akiket szintén elbűvöl csodás hangjával...

— Visszavonták a zsidó hitoktatásnak az iskolákból való kizárásáról szóló rendeletet. *București*. A zsidó hitélet vezetőinek közbenjárása a zsidó hitoktatásnak az állami iskolákból történt kizárás miatt már eredményre is vezetett. Mint a Zsidó Központi Tanács táviratilag közölte, Nemerower főrabbinak a közoktatásügyi minisztériumnál történt megbeszélése után *Anghelescu* közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, melyben visszavonta a zsidó hitoktatásnak az állami iskolákból való kizárásra vonatkozó rendeletét. Eszerint az iskolák tanrendjén kívül eső időben, az iskolák épületében kell megtartani a zsidó hittanórákat is. A hittanulás tehát nem a délelőtti, hanem a délutáni órákban lesz, az iskolák felügyelete mellett.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Forgalomba került az új

DREHER-HÄGGEMÄCHER

ŐSZI SÖR

Kérje mindenütt!

Wasserstrom Sándor kultúrelőadása

Az elmúlt szombaton, az oradeai Mizrahi helyiségében, a nemzeti alapon álló zsidó ifjuságnak kulturszesszióját nyitotta meg Wasserstrom Sándor, a Mizrahi elnöke. Előadása során rámutatott arra, hogy a zsidóság őskulturája szolgálja minden népnek etikai alapját. Mindazok az őkori népek, amelyek ezt a kultúrát nem vették át, bármily hatalmasok is lehettek és bármilyen nagy hadsereggel is rendelkeztek, végül mind elpusztultak. De el fognak pusztulni azok a jelenkori népek is, amelyek erkölcsi léitüknek ennek a kultúrának köszönhetik, de azt ma megtagadva, vezetőik által a barbarizmus útjaira vezették. A zsidó történelem adataival sorakoztatja fel, hogy a zsidóság fundamentális alapjaitól, a Szentírásból kiindulva, minden zsidó alkotás, a múltnak és jövőnek lényegét képezi s ha erről letér, akkor elveszti legbiztosabb alapját. Innen van az, hogy a Zohár és legújabb kor zsidó filozófusainak munkáin ugyanazok a hatások láthatók, mint a chasszidizmus gyakorlatba átvitt elméletén. Nem mindenkor értette meg a zsidó tömeg korának nagy elméit és így került sokszor egyházi átok alá sok olyan remekmű, amely később alapját képezte a zsidó filozófiának. Ugy ahogy a Zohár a 15 ik században, amikor Mose ben Semtov de Leon először bocsájtotta a tudósok elé, mint ahogy régidőkben a Koheletet sem értették meg, ahogy a modern filozófusokat nem tudták kellőleg értékelni, úgy ahogy a Rambam Morenevochim remekművét elégette a maga kora, ugyanígy jár még a chasszidizmus is, amely ellen oly nagy harcot folytatott a vilnai géon, korának rabbinagyságaival a maga idejében. Hosszu időn át ki voltak közöszlve a chasszidizmus hívei is a zsidóság köréből.

Végül a heti szidrából hozott citátumokkal bizonyítja a zsidó kultúra örökéletűségét, amellyel a zsidóság többet adott az emberiségnek, mint a többi fajok és nemzetek együttvéve.

A zsidó ifjuság legfontosabb feladata, hogy ennek a zsidó kultúrának mélységébe minél erőteljesebben hatoljon, hogy ezzel felvértezze magát a jövő küzdelmeire.

A nagy hatást kellett előadást a nagyszámú közönség lelkesen megtapsolta, majd az ifjuság nevében Just József és Mihály Aladár mondtak köszönetet az illusztrus előadónak. (x)

A pozsonyi főrabbi felhívása a németországi

szegény zsidóknak rituális hussal való ellátására.

Tudvalevőleg a németországi zsidóellenes rezsim első ténykedései közé tartozott, hogy a rituális vágást betiltotta. Kétségtelen, hogy ez a szegényebb zsidó néposztályt érinti legjobban, mert nincsenek anyagi eszközök arra, hogy más élelmiszert szerezhesen, kellő mennyiségben. A német kormány azt sem engedte meg, hogy külföldről importálhassanak. Most végre keresztülvitték, hogy adományokat küldhessenek, konzerv, vagy más formában. Ezért felhívást bocsájtott ki Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi, amelyben felszólítja a csehszlovákiai zsidóságot, hogy küldjenek ilyen előre elkészített, rituális húst magábfoglaló csomagokat, azoknak a családoknak címére, akiknek címelt (sokezerre rug számuk) megszerezték. Egy 2 kilogrammos csomag ára 50 csehszlovákiai korona, 5 kg. 120 kc. 10 kg. 200 kc. amelybe befoglalatik a portó és a csomagolás is.

Remélhető, hogy ilyen úton sok német zsidó család jut ehhez a fontos tápszerhez, amit annál inkább megérdemelnek, mert amikor más országbeli zsidóság volt szorongatott helyzetben, a német zsidóság sem vonja ki magát a támogatás alól.

KÖZÉLET

Változások a mihalovcei hitközség vezetésében.

A mihalovcei hitközség elnöke lemondott és a vezetést Ehrenfeld H. bankigazgató elnökhelyettes vette át. Sommer Mihály javaslatára, az új vezetőség legelső ténykedése volt, a főrabbi kérdést rendezni és pedig olyképen, hogy három dajfen állást kreálnak, akik két évig minden fizetés nélkül fungálnak. Két év elmúltával, a három közül választják meg a főrabbit. A három jelölt: A megboldogult dajfennek Grünbergernek veje, Lissauer Dávid és Blum Rafael. Ezzel az elintézésel minden árnyalatnak eleget tettek és a hitközségbe a főrabbi kérdés megoldása hosszabb időre ismét eltolódott.

A cluj Chaszam Szófer-jesiva alapkövetétele lélekemelő ünnepség keretében és szépszámu közönség jelenlétében folyt le. Képviselettek magukat az ort. és neolog hitközség, az ort. Központi Iroda és az összes helyi közületek és intézmények. Welsz főkantor és a kórus éneke után Fisch Sándor, a jesiva-kuratórium elnöke megnyitja az ünnepséget. Ezután Glasner Akiba főrabbi érdekes és tanulságos visszaillesztést velet a két évvel ezelőtti minden anyagi eszköz és támasz nélkül megalapított jesiva történetére. Biró Andor az ortodox, Katz Izsó a kongresszus hitközség, Rosner titkár az ort. Központi Iroda nevében, Rosenzweig Emánuel a Szináj, Landesmann Lajos a chevra, Schwartz Ignác a Poale Cedek képviseletében beszéltek, dr. Hermann Dezső a Zsidó Párt üdvözlését hozta. Végül Guttman Márton a régi barátok nevében üdvözölték a főrabbit és biztosították támogatásukról.

A gherlai Wizo csoport intenzíven fogott hozzá az ezévi munkához és első tevékenysége a babyruha akció segítése volt, melynek folyamán igen szép eredményeket értek el. Goldstein Adolfné és Fenyvesi Józsefné urhölgyek Iclod községben is működtek ez akció érdekében igen szép eredménnyel.

Târgul-Mureşen jól sikerült estélyt rendezett az Avoda klub, Wizo és Jung Wizo az Avoda klubban. A klub tágas termet ez alkalommal szűknek bizonyultak, úgy, hogy az érdeklődők nagy része nem is tudott bejutni az előadó terembe. A program első számát, az alkalmi prologot a négy és fél éves bájos Berner Zsuzsi adta elő, nagyokat is megszágyenlítő közvetlenséggel, tehetséggel, bájjal. Ugyazólván minden mondatát derű, taps s elragadtatás kísérte. Ezután „Eleven Ujság” keretében Kertész Márta, Sichermann Rózsi, Kelemen Piroška, Rosenfeld Etiseva, Moskovits Luci, Stein Eila, Walter Tova és Czitrom Eszter kacagatták meg a közönséget. Az összes szereplők a lehető legjobban

oldották meg feladatukat és a műsor mindvégig lendületes, vidám volt, s általános megelégedést, tetszést váltott ki. Hajnali hat óráig tartott az estély. A rendezés munkájában a Wizo és Jung Wizo vezetőségén kívül Dr. Berner Mór, Gáll István és Halmos László nyújtottak értékes támogatást.

Mediason megalakult f. hó 19-én a Hechaluc Baal Melacha szervezet Raffael Rudolf központi kiküldött közreműködésével. Az alakuló ülésen számosan vettek részt a helyi zsidó iparosság köréből. A szervezőbizottság élére Löwi Imre és Redlinger Herman került, kik nagy lelkesedéssel fogtak a munka elvégzéséhez. Ugyancsak Raffael Rudolf központi megbízott látogatott el Sibiuba is, hol október 22-én folyt le az alakuló ülés. Friedmann Jenő a sibiui cionista mozgalom ismert vezetője üdvözölte az ülés résztvevőit, majd Ezri Sámuel veszi át az elnöklést. Raffael Rudolf hosszabb programbeszédében ismerteti a mozgalom céljait, míg Grünberger József a cionista helyicsoport nevében üdvözli az új megmozdulást. A szervező-bizottság élére a következő vezetőséget választották: elnök Erzsi Samu, alelnökök Löwy Dávid, Klepner Zoltán, Weiss Salamon és Baruch Mordechaj. Titkár Friedmann Jenő.

Az oradeai Mizrahi Ifjusági szervezetek közel 200 tag jelenlétében vasárnap este tartották évi közgyűlésüket. Az oradeai ifjuság színejeva vett részt, hogy csatlakozását jelentse be azon nemes munkához, amelyet a szervezet kifejt. A gyűlést Marmorstein József nyitotta meg és tekintettel a régi vezetőség lemondására, a kiküldött jelölt bizottság nevében következő vezetőség megválasztását terjesztte elő: Elnök: Mihály Aladár. Kulturális bizottsági elnök: Just József. Titkár: Marmorstein József. Pénztárnok: Kupterstein Béla. Ellenőr: Goldmann Mose. Ezenkívül egy 18 tagú választmány. A közgyűlés a vezetőséget egyhangyú lelkesedéssel választotta meg. Mihály Aladár elnök, széktogalójában vázolja az ifjuság jövőbeni programját igéri, hogy az eddigi odaadással fog szervezetének dolgozni. Kéri a tagok támogatását és végül megköszöni a megítéltetést Just József kulturális bizottsági elnök. A jeschivákból kikerült és szétszóródott ifjak összefogását, valamint további nevelését tűzi ki céljául. — Az ifjuság részére, a valóságos nemzeti neveléshez terjeszt elő egy igen gazdag programot. — Emelkedett hangulatban a Hatikva éneklése után a gyűlés véget ért.

Tizenöt zsidót öltek meg Irakban?

A palesztinai arab sajtó bagdadi jelentés alapján azt a hírt közli, hogy a legutóbbi zsidóellenes zavargások során Irak különböző városában tizenöt zsidót öltek meg. Ugyanekkor Bagdadból jelentik, hogy az iraki kormány a két napos zsidó tiltakozó sztrájk befejezése után kijelentette, hogy energikus lépéseket fog tenni a zsidóellenes kilengések résztvevőinek megbüntetésére.

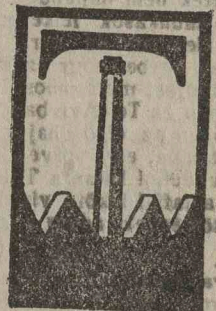
Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
úgy kérje minden
posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

braşovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
posztógyár termékei sem mulják felül!

Palesztina

Beisan város arab lakosai, 24 óras tüntető sztrájkot deklaráltak az angol csapatvesztések ellen a karlómányban megtartott gyakorlatozásai ellen.

Az „Adifaa” arab lap közli, hogy 70 arab vezető, akik a sarafendi koncentrációs táborban vannak, a napokban szabadlábra kerülnek. A kormány elhatározta, hogy az arab komité vezetőjét, Hassan bey Sidky Dajanyt, aki jelenleg a sarafendi fogolytáborban van, az országból való örök kitiltásra ítélték. — Hebron városára 1000 font kollektív büntetést róttak ki és négy napig este 7 és reggel 4 óra között tilos a közlekedés. Ezen kívül közhíré tették, hogy olyan házakat, amelyekből lövéseket adnak le katonákra, azonnal lerombolják. — Jaffában a közlekedés tiltalma este 9 óra és reggeli 4 órára terjed. Jeruzsálemben is hasonló intézkedés történt. Mostantól este is lehet mozielőadásokat tartani. Valószínűleg Jeruzsálemben az éjszakai közlekedési tilalmat felfüggesztik. — Nemrégiben két angol érkezett az országba, akik azon a címen tartózkodnak Nablusban, hogy a keresztény és mohamedán arabok között a békes megegyezést elősegítsék. Sok pénz van náluk és a hatóságok nem hiszik el, hogy csupán ez volna céljuk. — Öt nemzsidó kommunistát a jeruzsálemi óvárosban letartóztattak, amikor titkos ülést tartottak. Kiderült, hogy közülük hárman az orosz cseka tagjai és újabb szenzációs letartóztatások várhatók.

A Tulkeremben székelt haditörvényszék egy arab nőt, aki a felkelők egyik harcában, fegyveresen részt vett, öt esztendőre fegyházra ítélte. — A „Chadassot Achronot” című újság megjelenését, amiért a sztrájk megszüntetésével kapcsolatban tendenciózus cikket írt, három napra felfüggesztették. — A héber Pen Klub, H. G. Wells 70-ik születésnapja alkalmából gratuláció sürgönyt küldött a londoni Pen Klub vezetőjének. — Fél évvel ezelőtt költözött Dr. Efraim Carbach leipzig rabbi Palesztinába, ahol Ramat Ganban telepedett le. Rövid népány hónap alatt általános szeretetet vívott ki magának. Roshasonokor még gyönyörű héber beszédet tartott az új ramatgani zsinagógában és még arról tárgyalt halála előtt, hogy milyen nagy ünnepek között fogják a templom felszentelését végrehajtani. De számítását keresztülhuzta a kérelhetetlen halál. A templomban, imádkozás közben lett rosszul és még aznap éjjel meghalt. — A palesztinai kormány a burgonya termelés érdekében nagy propagandát fejt ki. A burgonya fogyasztás, az angol szigetországhoz viszonyítva, az arab lakosság között körülbelül 10%-ot tett ki, de a zsidó bevándorlás óta erősen emelkedett. 1936-ban eddig 16.000 tonna burgonyát importáltak 100.000 font értékben. 1934-ben összesen 4000 tonnát termeltek az országban. Ha rendes fogyasztás lesz az országban, akkor 200 000 tonna burgonyára lesz szükség. A termelés kilátásai nagyon kedvezőek, egy-egy dunam 3 tonnát is eredményezhet. A termelés fokozásával a kereskedelmi mérleg javulhat. — Londonban Palesztine House Ltd. cég alatt 10.000 font tőkével vállalat alakult azzal a céllal, hogy az Anglia felé irányuló palesztinai exportot elősegítse. Az alapítók között van Storrs aki kerületi kormányzó volt Jeruzsálemben és Lord Melchett. — Meir Dizengoff emlékére a „Kupat Am” bank, Tel-Aviv keleti részében most épít egy új városrészt, amelyet az elhunyt nagynevű polgármester emlékére „Kirjat Meir” névre nevezik el.

A Waad Leumi konferenciára hívta egybe, az összes palesztinai kultúrszaköröket, hogy egységesítsék az országban folyó kulturális munkát. 400 delegátus vett részt a gyűlésen, többek között az elnökségben Dr. Benzio Mossinson, Salman Rubasov, Suprasky, Saragal és Rav Ostrovsky. Jehuda Kaufman referált a jisivu kulturális problémáiról. Amint kihangsúlyozta, jellemző a zsidóság akaraterejére, hogy dacára a nyugtalanságoknak, amelyek öt hónapja tartanak (ez még akkor folyt le amikor tartott a terror) a kulturális munka zavartalanul folyik.

Jaffából átmentek a teherhordók Tel-Avivba, hogy a most érkezett nagy német hajók szállítmányát a jaffai kikötőben rakodják ki és kijelentették, hogy ők egyáltalán nem felelősek a sztrájkért. A zsidó címzettek nem hajlandók ebbe beleegyezni. — A arab kikötő munkások felkeresték a legtöbb arab komité Jeruzsálemben és arra kérték, hogy intervenáljon abba az ügybe, hogy az import és export Jaffában is bonyolódjék, mert most a teljes kikötői forgalom Haifában és Tel-Avivban koncentrálódik. — A jaffai kikötőben az első hajó, amely kikötött hat hónap szünet után, egy norvég szállító hajó volt. — A zsidó kereskedelmi kamara Tel-Avivban közhíré tette, hogy amíg a jaffai kikötő viszonyai alapvető változások nem történnek, addig a zsidóság nem veszi igénybe.

A haifai kikötő, az utóbbi idők nyugtalansága dacára, rendkívül erősen épül. A sztrájk ideje alatt is folyton fejlődött a kikötő környéke és körülbelül hatvan új vállalkozás alakult a kikötő környékén, átlag 10.000 font investált tőkével. A vállalkozók angolok, zsidók és arabok. Az új építkezések folytán egészen más külsőt kap a kikötő környéke.

A narancsexport zűrzavara. Évek óta az a helyzet uralkodik a narancstermelők, kereskedők és exportőrök között, hogy éles konkurrencia fejlődött ki. Főképpen zsidók és arabok állanak egymással szemben és erősen konkurrálnak egymással. Már sok ízben megpróbálták egy közös nevezőre hozni a narancstermelők és exportőrök érdekeit. Egyes hajózási ügyek sem egyeztek meg egymással, ugyanarra, hogy az angol piac egyszerre lesz teli jaffai narancsokkal, ami a különben jó árat a londoni piacon erősen befolyásolhatja. Az exportszezon eredménye attól függ, hogy vajon tudnak-e majd a narancsalkalmazók egymás között bizonyos megállapodásokat létesíteni.

— **Eljegyzés.** Schwartz Peszi, (Schwartz József rabbi leánya) Oradea és Schwartz Adolj Carel, jegyesek.

— **A técsői vasúti szerencsétlenség zsidó áldozatai.** A napilapok már hírt adtak a f. hó 19 én Técsőn lefolyt vasúti szerencsétlenség részleteiről, amelynek három halálos és több mint 30 zsidó sebesült áldozata volt. Általában a vonat utasainak túlnyomó többsége zsidó volt és közülük került ki a legtöbb sebesült is. Különösen megrendítő tragédia érte a messzeföldön jötekonyságáról ismert és Oradeáról Técsőre származóit dr. Lázár Ignácét, ki gyermekéit volt meglátogatni és hazatérteben férje várta a peronon. A vonat menetrendszerűen futott be, de a vezető hibája folytán összeütközött egy ott állomásozó tehervonattal. A férj szemeláttára huzták ki a már halott nagyszonyt a romok alól. Dr. Lázár Ignác né példaadó jötekonyságáról legendák vannak forgalomba az egész vidéken. A legnagyobb nagybecsülés övezte életében és osztatlan részvét fogadta iragikus szerencsétlenségét. Egész Técső lakossága még máig is ennek a tragédiának hatása alatt áll. Számosan keresik fel a gyászoló férjet kondolátusokkal, ki maga is lelkes és önzetlen támogatója minden igaz zsidó ügynek.

— **Halálra ítélték egy arabot Jaffában.** A jaffai esküdtbíróóság halálra ítélte egy arabot, aki április 20 án két zsidót gyilkolt meg. Ez a második eset, hogy a zsidók meggyilkolásáért halálra ítélték egy arabot. — Hivatalos jelentés közli, hogy csütörtökön felfüggesztette a kormány az uccai és vasúti közlekedésre vonatkozó kivételes intézkedéseket és az a rendelkezés, amely tilja az éjszakai uccai közlekedést engedély nélküli, ezen kívül csak reggel négy óráig érvényes. A közeli napokban az összes korlátozásokat feloldják.

— **Bojkott!** A palesztinai arab vezetők németországi nemzeti szocialisták és a lengyelországi nemzeti demokraták példáját utánva, bojkottot állítanak a zsidó üzletek elé, hogy megakadályozzák az arab vevőket vásárlásaikban. Ugyanez a terrorizálni akarják az arab kereskedőket is, hogy áruikat ne a zsidó importőröktől, hanem kizárólag arab országokból szerezzék be.

— **Eljegyzés.** Farkas Perec, Mediaş a Brith Trumpeldor és NZO. elnöke és Lebovits Mancika, Odorheiu jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— **Újabb merényletek Palesztinában.** Mindazon zsidókat, akiket azzal a támadással kapcsolatban tartóztattak le, amely az elmúlt szombalon történt Tel-Avivban két arab ellen, szabadlábra helyezték. Tanuk jelentkeztek, akik elmondották, hogy látták, amint egy európai öltözött fiatal arab a támadás idején kerékpáron a merénylet színhelyére ment. Az illető nevét is tudják. — Kedd éjszaka ismeretlen merénylők orvul ráölték Mordeháj Katz zsidó sofőrre, aki gépkocsiján Jaffától Tel Avivba hajtott. A zsidó sofőr könnyebb sérülést szenvedett. — A Brit Trumpeldor, a revizionisták ifjusági szervezete, ismétellen tiltakozott a főkormányzónál egyes tagjainak letartóztatása ellen és bejelentette, hogy panaszt fog emelni a mandatárius hatalomnál és a Népszövetségnél a palesztinai hatóságok eljárása miatt.

— **Meghalt Jacob Pleszner, a világhírű zsidó szobrász.** Október 20 án meghalt Berlinben a 66 éves Jacob Pleszner, Németország egyik legnagyobb szobrászművésze. A hitlerizmus óta Pleszner, aki ősi rabbi család sarja, csak zsidó körben élt. Karrierje 1902-ben indult, amikor megnyerte az olaszországi Michael Beer nagydíjat. Egyik csoportját Vilma holland királynő vette meg. Főműve közé siremlékek tartoztak, egyik legszebb műve pedig Mendelsohn Mózes mellszobra. Domborműveiben sok zsidó témát dolgozott fel.

Magas árért veszek aranyat, ezüstiöt és briliánst bármilyen mennyiségben

HERBST ékszeráruház

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

Zsidó humor

RABBI, AKI ELADIA EGY MIKVEÉRT TULVILÁGI JÁRANDÓSÁGAIT.

R. Jákajv Jozsef, a híres pollenjei rebbe meglátogatót egy kis városkát és elakart menni a mikvóba. A hívek zavarba jöttek és mondták: Helységünk hegyen fekszik és igen sok pénzbe kerülne, hogy elérjük azt a vizállást, amely mellett egy a vallástörvényeknek megfelelő mikvo felépíthető. Különben is nálunk igen kevés zsidó lakik, nem is jómódúak és így a pénzt nem tudnók összehozni.

— És milyen összegre volna szükségetek a mikvo felállítására?

— Négyszáz rubel — felelték.

Erre a nagy mester odafordult az ől körülálló emberekhez és azt mondta:

— Nincs-e köztetek valaki, aki az én tulvilági osztlányrészemel megvenné? Eladom négyszáz rubelért.

Odalépett egy gazdag ember és azt mondta:

— Mester, én hön óhajtom tulvilági részedet az enyémnek mondaní...

Letette az összeget, a rabbi aláírta az erre vonatkozó írást, átadta, megkapta a pénzt és odaadta a hitközségi előljárónak.

— Itt van, szólt, a szükséges összeg, és most siessetek, építsétek meg a mikvót...

MIÉRT CSAVARJUK A TEFILINT A BALKARUNKRA.

A híres krakkói főrabbi, Reb Simon Szajfert egyszer kihallgatásra rendelte magához Ferenc József. A beszélgetés során a zsidókézés is szóba került, amit az uralkodó vallási szempontból bírál el. Többek között azt is megkérdi a császár, miért csavarják a zsidók a balkarjukra az imaszíjat?

— Weil sie keine Rechte haben, väg vissza a rabbi... („Rechts” a németben ketős értelemmel bír; jogok és jobb).

A „SAJLE”.

A nagyidai rabbinál egyszer egy öreg asszony jelent meg és „sájle” intezett a rabbihoz.

— Ez az ügytelenségéből származó „sájle”, szólt az asszony, voltaképpen szomszédnémnél történt, ki restelkedett eljönni, engemet küldött el.

A nagynevű cádik, ki nyomban átlátta az asszony szavainak valótlanságát, hirtelen a következőket mondta mosolyogva:

— De naiv a szomszédnéja! Hisz ő maga is eljöhett volna, mondván, hogy a szomszédnév nevében jövök...

AZ ANYA MINDIG UTOLJÁRA MARAD.

Ferenc József egyszer egyik galiciai városkába érkezett. Fogadására a hivatalos urakon kívül megjelentek a vallásfelekezettek küldöttségei is. Először a katolikus, aztán a református és utolsónak a zsidó küldöttség jutott a császár elé.

Utána a hitközség rabbiját megkérdezte egy ur:

— Nem érezték a zsidók sértve magukat, hogy ők utoljára kerültek a császár elé?

— Oh — mondta a rabbi — a mi valásunk a többi vallás anyja és az anya tudvalevőleg mindig a gyerekei után megy.

LEGYEN SOK GONDOD...

A szentéletű hitsorsosunk fia elhatározta, hogy elhagyja a szülői házat és kimegy a nagyvilágba szerencsét próbálni. Megkérte az apját hogy adja rá áldását.

Az öreg zsidó, fia fejére tette a kezét és így szólt:

— Legyen neked sok gondod.

A fiu csodálkozva nézett rá.

— Ugy értem fiam — mondta az öreg — hogy légy egészséges, mert az egészséges embernek sok gondja van, viszont a beteg embernek csak egy gondja van, hogy gyógyuljon meg.